

15. PROPOSTA DE MESURES I ACCIONS

15. PROPOSTA DE MESURES I ACCIONS

La Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge, en l'article 11, apartat f, estableix que els catàlegs de paisatge incorporaran una proposta de mesures i accions necessàries per a assolir els objectius de qualitat paisatgística (exposats en el capítol 14 d'aquesta Memòria). Les mesures, tal com s'han concebut en el Catàleg, equivalen a criteris generals que contribueixen a l'assoliment dels objectius de qualitat paisatgística. Les accions corresponen a actuacions, projectes o iniciatives que, seguint els criteris establerts prèviament, també ajudin a l'assoliment dels objectius de qualitat paisatgística definits. En cap dels dos casos es tracta d'una llista exhaustiva, atès que l'assoliment de l'objectiu de qualitat paisatgística depèn en molts casos de dinàmiques que s'escapen de l'àmbit d'actuació del Catàleg de paisatge.

La proposta de mesures i accions ha de servir, entre altres propòsits, per a la definició de les directrius del paisatge que estableix la mateixa Llei del paisatge de Catalunya i que ha d'elaborar el Departament de Política Territorial i Obres Públiques per a la seva incorporació en el planejament territorial. Així, en l'article 12, la Llei del paisatge estableix que les directrius del paisatge són les determinacions que, basant-se en els catàlegs de paisatge, precisen i incorporen normativament les propostes d'objectius de qualitat paisatgística en els plans territorials. La Llei estableix que els plans territorials parcials i els plans directors territorials determinen els supòsits en els quals les directrius són d'aplicació directa, els supòsits en els quals són d'incorporació obligatòria quan es produeixi la modificació o la revisió del planejament urbanístic i els supòsits en els quals les actuacions requereixen un informe preceptiu de l'òrgan competent en matèria de paisatge. Els plans territorials parcials i els plans directors territorials també poden determinar quan les directrius del paisatge són recomanacions per al planejament urbanístic, per a les cartes del paisatge i per a altres plans o programes derivats de les polítiques sectorials que afectin el paisatge. En aquest darrer supòsit, els plans o els programes que s'aprovin han d'ésser congruents amb les recomanacions de les directrius del paisatge.

El present capítol, doncs, conté una proposta de mesures (criteris) i accions que poden contribuir a assolir cada un dels 15 objectius de qualitat paisatgística definits per tot l'àmbit territorial de Terres de l'Ebre (capítol 14). Com s'ha comentat anteriorment, alguns dels criteris i accions proposats, per la seva naturalesa física i urbanística i la seva escala territorial, poden tenir una especial incidència en l'elaboració de les directrius de paisatge que han d'integrar-se en el planejament territorial. D'altres, poden generar, orientar i trobar la seva expressió en les diverses actuacions sectorials o en projectes d'escala més detallades.

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 1

Uns assentaments urbans amb un creixement ordenat, respectuós amb la seva singularitat, amb perímetres nítids, dimensionat d'acord amb les necessitats reals i que no comprometi el caràcter agrari dels espais circumdants.

CRITERIS

Criteri 1.1.- Promoure un poblament compacte dels nuclis urbans ja consolidats evitant la creació de nous assentaments urbans sense contigüitat i harmonia formal amb les trames existents, i afavorir unes fronteres nítides i de qualitat entre els espais urbans i els espais agrícoles o naturals de les perifèries.

Criteri 1.2.- Garantir un tractament específic dels processos d'extensió urbana per a la millora del paisatge en relació amb l'estratègia definida pel planejament territorial:

· En els nuclis urbans que adopten una estratègia de creixement mitjà, moderat o de compleció i millora del teixit urbà existent, o bé una estratègia de manteniment del caràcter rural, cal prioritzar en la compleció i/o extensió urbana un nivell de coherència adequat amb l'estructura paisatgística preexistent (topografia, traces agroкультурals i vegetació), la valorització paisatgística de les àrees de transició assentament-ús rural i la preservació del perfil paisatgístic dels nuclis (*skyline*).

· En els nuclis urbans on s'indiqui l'estratègia de creixement potenciat, dirigir la coherència a solucions projectuals que siguin capaces d'integrar l'estructura paisatgística en la composició i la qualitat urbana. En aquests casos, cal posar especial èmfasi en el manteniment i millora paisatgística dels accessos i evitar que l'extensió urbana impliqui fenòmens de conurbació entre diferents nuclis de població.

Criteri 1.3.- Integrar les possibles noves extensions en les estructures preexistents de manera harmònica i respectant-ne la singularitat en els nuclis amb patrons paisatgístics singulars (nuclis encimbellats, nuclis pesquers, nuclis camí, nuclis amb trama ortogonal, nuclis disseminats) definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 1 (veure capítol 14).

Criteri 1.4.- Els nuclis encimbellats de les Terres de l'Ebre (Miravet, Paüls, Tivissa, Horta de Sant Joan i Arnes), mostren perfils (*skylines*) característics, perceptibles des de determinades àrees i recorreguts els quals constitueixen fites paisatgístiques. En aquests casos el desenvolupament urbà (tant d'extensió com de reforma) ha de respectar aquests perfils o imatges i impedir a través del planejament urbanístic l'aparició d'elements volumètrics que els desfigurin. Quan sigui possible es

es procedirà a modificar el planejament urbanístic allà on apareguin aquests elements discordants amb les imatges que proporcionen aquests pobles.

Criteri 1.5.- Preservar l'encaix entre els espais oberts i els nous creixements en els espais els quals, per la seva singularitat agrícola o de conjunt harmònic, es considera indispensable que mantinguin el seu caràcter. Aquests espais són: el Delta de l'Ebre, la Foia d'Ulldecona, les terrasses fluvials des del pas de Barrufemes fins a Amposta, la Cubeta de Móra, el corredor Bot-Gandesa-Corbera, els avellaners de la Fatarella, els cirerers de Paüls, els conreus en fons de barranc (fondos) d'olivera, els cítrics dels Prats d'Alcanar, el mosaic de cereal d'Arnes (definit en l'objectiu de qualitat 14 del capítol 14) i cartografiats en el Mapa de valors estètics del Catàleg.

Criteri 1.6.- Incloure en les fitxes dels plans parcials urbanístics (PPU) previstos en els plans d'ordenació urbanística municipal (POUM) un apartat específic de mesures paisatgístiques que faci explícit dos aspectes:

1. Les mesures per integrar les preexistències territorials en el nou teixit urbà, on es tindrà en compte:

a. Topografia.

b. Fragments de vegetació natural. És recomanable integrar-los en els espais de cessió destinats a espais lliures.

c. Mosaics agroforestals i agraris (agroforestal de vinya, agroforestal de fruiters de secà, fruita dolça amb conreus de secà, cítric amb altres conreus i horta amb fruita dolça), monoconreus (olivera, arròs, cítrics, horta, fruita dolça i vinya) i conreus singulars (avellaners de la Fatarella, cirerers de Paüls, conreus en fons de barranc, cítrics dels Prats d'Alcanar i mosaic de cereal d'Arnes). Tots aquests espais estan definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 14 (veure capítol 14) i cartografiats en els mapes de valors estètics i simbòlics del Catàleg.

d. Xarxes de camins.

e. Xarxes de canals, sèquies i recs, pous, sínies i altres elements vinculats a l'agricultura.

f. Construccions rurals (masies i construccions i murs de pedra seca).

g. Elements patrimonials d'interès, com els definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 15 (veure capítol 14), i inclosos en el mapa de valors històrics del Catàleg.

h. Espais de trobada de la població local.

2. La definició de la concepció i disposició dels usos, les edificacions i els espais de cessió per espais oberts en relació amb els següents aspectes estructurals:

a. La morfologia del teixit urbà adjacent:

i. Presència de patrons urbans remarcables (nuclis encimbellats, nuclis pesquers, nuclis-camí, nuclis amb trama ortogonal, nuclis disseminats), definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 1 (capítol 14) i inclosos en el mapa de valors estètics del Catàleg.

ii. Preservació dels perfils o *skyline* dels nuclis urbans propers o contigus, com els perfils encimbellats de Miravet (Cap de la Vila), Horta de Sant Joan, Arnes, Paüls i Tivissa.

iii. Disposició dels carrers i de la resta de l'espai lliure.

iv. Tipologia de l'edificació: forma, volums, materials i colors en relació amb les tipologies històriques presents a la zona.

b. Els límits i façanes del nou conjunt en relació amb el teixit urbà i l'espai lliure adjacents.

i. Garantir la permeabilitat física entre el nucli urbà i l'espai lliure, tot evitant la formació de barreres i afavorint la transició entre el nucli urbà i les zones d'espai lliure periurbanes.

ii. Tractament de fronts marítims, fluvials i fronts agrícoles amb especial cura de garantir una transició amable (veure objectius de qualitat paisatgística 3, 12 i 14).

iii. En aquest espai de transició es localitzaran de manera preferent els sòls de cessió gratuïta i obligatòria i els sòls per a sistemes destinats a la formació d'àrees d'espai lliure. Així mateix, es tractarà amb especial cura la composició urbana dels fronts edificats que donin a espais d'aigua per la seva especial visibilitat i es garantirà que el nou conjunt permeti la visibilitat entre el nucli urbà i el front d'aigua.

c. El sistema de visuals que la nova extensió urbana genera.

i. Ordenar en funció de la presència de fons escènics i fites establertes el l'objectiu de qualitat paisatgística 10 (veure capítol 14), així com d'altres de caràcter local.

ii. Garantir la permeabilitat visual del conjunt.

Criteri 1.7.- Planificar espais d'horta en les noves extensions urbanes. Aquests horts seran objecte d'una adequada ordenació paisatgística seguint les indicacions de la *Guia d'integració paisatgística d'horts urbans i periurbans* editada per la Direcció General d'Arquitectura i Paisatge del Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Es pot complementar amb mesures per a protegir aquells espais agrícoles actius inserits aïlladament a l'interior del territori urbà o periurbà com elements que afegeixen qualitat paisatgística i ambiental, sobretot en els contextos urbans més densos.

Criteri 1.8.- Preservar a través dels instruments d'ordenació urbanística la imatge de les fites paisatgístiques i fons escènics definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 10 (veure capítol 14) visibles des dels nuclis condicionant les dimensions, volumetria i colors de les edificacions que poguessin afectar-la, i buscant traçats alternatius per a la implantació de les infraestructures. Això implica, entre altres mesures, limitar la construcció de nous edificis alts i singulars a aquells indrets dels nuclis urbans que afectin àmbits de visió o línies d'horitzó, i afavorir aquells projectes que s'integrin en l'entorn i tinguin qualitat en el disseny. De la mateixa manera, els instruments d'ordenació urbanística haurien d'incorporar disposicions concretes d'ordenació amb l'objectiu de promoure les perspectives.

Criteri 1.9.- Elaborar per a les principals ciutats i viles de Terres de l'Ebre (Tortosa, Amposta, Deltebre, Roquetes, l'Aldea, Camarles, l'Ametlla de Mar, l'Ampolla, Sant Carles de la Ràpita, Alcanar, Móra d'Ebre, Gandesa, Ulldecona i la Sénia) una proposta de creació de parcs periurbans, mantenint els usos agrícoles existents i combinant-los amb espais, àrees i itineraris per a ús públic.

Criteri 1.10.- Integrar paisatgísticament, a través dels instruments d'ordenació urbanística i plans especials, els diferents espais verds urbans (parcs, zones verdes, places, passeigs, etc.) en xarxes connectades amb els espais oberts circumdants, en la línia de les anomenades vies verdes. Més enllà dels itineraris definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14), hauran de connectar itineraris paisatgístics de caràcter local i supramunicipal que enllacin la infraestructura viària rural, els components del medi natural i els teixits urbans, i que respectin, a més dels valors i elements paisatgístics indicats, la topografia i la morfologia del terreny prèvia.

Criteri 1.11.- Potenciar la creació de paisatges del silenci a l'entorn de parcs, jardins, zones hospitalàries, etc., a través de murs vegetals o bé estructures topogràfiques, entre altres mesures.

Criteri 1.12.- Incorporar progressivament arbrat als carrers, passeigs i viari urbà en general adaptant a cada cas les espècies arbòries adequades a les amplades, orientació, amplada de la vorera i requeriments generals del carrer, i prioritant l'ús d'espècies autòctones de cada territori.

Els criteris definits en aquest apartat cal complementar-los amb els criteris establerts per a l'assoliment de l'objectiu de qualitat paisatgística 3 (veure aquest mateix capítol) per als assentaments litorals.

ACCIONS

ACCIÓ 1.1	
Incorporar els trams urbans amb valor paisatgístic o perfils (<i>skyline</i>) en el catàleg de béns que formen part de la documentació dels POUM.	
Prioritat	Alta

ACCIÓ 1.2	
Promoure l'elaboració d'una ordenança d'edificació per als nous paisatges urbans que respecti el caràcter de les poblacions de les Terres de l'Ebre. La normativa tractarà aspectes paisatgístics com volums, tipologies de construccions i de materials, així com colors, tenint present la idiosincràsia de cada paisatge seguint el que estableix el criteri 1.6.	
Prioritat	Mitjana

ACCIÓ 1.3	
Identificar i senyalitzar els itineraris d'interès paisatgístic urbà, dotant-los de mobiliari que permeti l'observació i gaudi del paisatge, i promocionant els principals miradors locals. Els principals itineraris que caldria senyalitzar són el nuclis antics de les principals ciutats i viles.	
Prioritat	Mitjana

ACCIÓ 1.4	
Elaborar estudis adreçats a l'adequació lumínica de l'enllumenat públic municipal i l'aprovació d'ordenances reguladores del cel nocturn a tots els municipis, així com vetllar pel compliment de la protecció contra la contaminació acústica. Els principals nuclis són els situats al llarg del litoral i de l'eix del riu Ebre, especialment en el tram final.	
Prioritat	Alta

ACCIÓ 1.5	
Regular mitjançant ordenances municipals la publicitat, la senyalització i la retolació comercial, amb especial èmfasi en els espais de rellevància paisatgística pel seu interès històric, estètic o religiós. Els nuclis prioritaris d'actuació són els situats al llarg del litoral i de l'eix del riu Ebre, especialment en el tram final.	
Prioritat	Mitjana

ACCIÓ 1.6	
Desenvolupar accions per tal de recuperar el patrimoni urbà, tant l'històric com l'arquitectònic, establint programes de rehabilitació de façanes que estiguin en mal estat.	
Prioritat	Alta

ACCIÓ 1.7	
Desenvolupar els instruments de planificació urbanística o les actuacions urbanístiques apropiats, amb l'objectiu de millorar i rehabilitar els paisatges urbans, en especial en aquelles àrees i conjunts urbans d'interès paisatgístic considerats en el present Catàleg (veure mapa de valors històrics).	
Prioritat	Alta

Les accions definides en aquest apartat cal complementar-les amb les accions establertes per a l'assoliment de l'objectiu de qualitat paisatgística 3 (veure aquest mateix capítol) per als assentaments litorals.

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 2

Unes urbanitzacions endreçades i dotades d'elements de qualitat paisatgística.

CRITERIS

Criteri 2.1.- Evitar una major dispersió de les urbanitzacions actualment existents, afavorint l'ocupació dels espais lliures del seu interior, enfront de l'ocupació de noves àrees perifèriques.

Criteri 2.2.- Promoure, seguint les indicacions de la Llei de la Millora d'Urbanitzacions amb Dèficits Urbanístics, accions per tal de dotar les urbanitzacions dels serveis urbans bàsics, impulsant la millora de la qualitat estètica i ambiental integral: accessos, perifèries, regulació de les tipologies constructives i dels tipus de cobertes i els codis cromàtics en les edificacions, així com l'asfaltat de carrers, l'enllumenat públic, la recollida de residus, o la creació i rehabilitació dels espais públics.

Criteri 2.3.- Millorar els perímetres de les urbanitzacions, amb dues finalitats: estètica i de protecció davant els incendis forestals.

Criteri 2.4.- Ordenar paisatgísticament els accessos a les urbanitzacions, perquè sovint aquests accessos actuen també de via de penetració a racons del territori per part d'altres ciutadans.

Criteri 2.5.- Vetllar per la prevalença d'elements naturals en el conjunt d'aquests teixits i integrar els valors naturals i les espècies vegetals característiques pròpies del lloc en la urbanització de l'espai públic i l'enjardinament de les parcel·les privades.

Criteri 2.6.- Integrar i valoritzar els elements del paisatge amb valor històric, simbòlic, religiós, productiu o estètic, que es trobin a l'interior de les urbanitzacions o propers a aquestes, com són marges de pedra seca, masos, torres, castells,... (bona part definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 15 i en el mapa de valors històrics) per dotar d'identitat espais que són buits de contingut simbòlic i identitari.

ACCIONS

ACCIÓ 2.1

Desenvolupar els instruments de planificació urbanística o les actuacions urbanístiques apropiats, amb l'objectiu de restaurar i adequar paisatgísticament les urbanitzacions, prenent en consideració tots els criteris referenciats anteriorment.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 2.2

Elaborar estudis adreçats a l'adequació lumínica de l'enllumenat públic i l'aprovació d'ordenances reguladores del cel nocturn a totes les urbanitzacions.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 2.3

Crear i consolidar els itineraris que permeten observar i gaudir del paisatge des de les urbanitzacions, que són molts, dotant-los de la senyalització corresponent. En aquest sentit, cal identificar-los i adequar-los, tenint present els miradors i itineraris definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14).

Prioritat

Mitjana

ACCIÓ 2.4

Estudiar la possibilitat que el Fons de la Llei de la Millora d'Urbanitzacions amb Dèficits pugui admetre projectes que tinguin com a objectiu destacar la integració paisatgística a partir de la valorització dels elements característics del lloc. Es tracta d'actuacions d'integració d'elements com la incorporació d'arbrat als carrers i vies de les urbanitzacions, la integració de les construccions complementàries (casetes per transformadors, bústies de correu comunitàries, zones de recollida d'escombraries,...), de l'asfaltat dels carrers, de les parcel·les sense urbanitzar, de les línies elèctriques, de les antenes de telecomunicacions o de les tanques.

Prioritat

Mitjana

ACCIÓ 2.5

Elaborar cartes de colors i memòries de qualitat dels materials de les façanes, paraments i cobertes en el marc del POUM que garanteixin la integració dels edificis de les urbanitzacions en el seu entorn paisatgístic i preservin el caràcter constructiu de cada zona.

Prioritat

Mitjana

ACCIÓ 2.6

Estudiar la possibilitat de soterrar les línies elèctriques que transcorren per l'interior de les urbanitzacions.

Prioritat

Mitjana

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 3

Uns paisatges litorals gestionats integralment, amb unes intervencions dirigides a dotar-los de qualitat i de noves identitats, a la vegada que se'n millori l'accessibilitat per al gaudi i l'ús social amb respecte vers els valors naturals i estètics que contenen.

CRITERIS

Criteri 3.1.- Facilitar l'accessibilitat al litoral del Baix Ebre per tal d'afavorir l'observació i gaudi del paisatge. En aquest sentit, cal garantir unes façanes marítimes que permetin gaudir del paisatge amb la mínima afectació possible sobre la seva qualitat i el seu caràcter.

Criteri 3.2.- Gestionar adequadament tots els paisatges litorals, especialment els definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 3 (veure capítol 14), per assolir una elevada qualitat paisatgística.

Criteri 3.3.- Tractar acuradament els fronts urbans marítics en el planejament urbanístic amb l'objectiu de destacar el seu caràcter i potenciar el seu valor paisatgístic. Els POUM dels municipis de l'Ametlla de Mar, el Perelló, l'Ampolla, Sant Carles de la Ràpita i Alcanar haurien d'establir mesures per recuperar la coherència formal en aquells fronts que l'haguessin perduda per causa de la volumetria dels edificis o de la baixa qualitat de l'arquitectura. Aquestes mesures haurien de tractar els elements locals característics; possibilitar l'accés públic a tota l'àrea i fomentar el contacte ciutadà amb les zones d'aigua; recuperar, potenciar i preservar les grans panoràmiques obertes de vista al mar; o convertir els edificis catalogats (fars, edificis singulars, barris mariners, drassanes, tinglados, llotges, magatzems portuaris, cases de pescadors) com elements positius del paisatge en la nova ordenació.

Criteri 3.4.- Actuar preferentment amb l'objectiu d'adequar paisatgísticament les àrees del front marítim ocupat per les urbanitzacions entre l'extrem sud del nucli urbà de Sant Carles de Ràpita i el nucli de les Cases d'Alcanar; el sector de Sant Jordi d'Alfama, Tres Cales i Calafat, al nord de l'Ametlla de Mar; la del Port de l'Estany i les Roques Daurades, al sud del mateix municipi; la de les Oliveres al Perelló, o la de Cap Roig i a l'Ampolla.

Criteri 3.5.- Preveure, a través dels instruments d'ordenació urbanística, reserves suficients d'espais lliures en els nous creixements urbans previstos al tram baix del riu Ebre (Amposta, Deltebre), al pre-Delta (l'Aldea, Camarles), i al litoral (l'Ametlla de Mar, l'Ampolla, Sant Carles de la Ràpita, Les Cases d'Alcanar). Les reserves poden tenir diverses formes, segons els casos (parcs urbans, parcs periurbans, espais naturals, espais agrícoles,...), amb l'objectiu d'evitar un continu urbà dens i crear un mosaic de peces construïdes amb espais oberts que permetin el gaudi del paisatge així com visualitzar el mar i el Delta des de diversos indrets de l'interior dels nuclis urbans i des de les segones línies.

Criteri 3.6.- Promocionar i endreçar les façanes marítimes diverses, que admetin l'evolució arquitectònica i urbanística allà on la legalitat vigent ho permeti, tot preservant i potenciant els seus referents visuals i identitaris que els diferencien d'altres façanes marítimes del litoral mediterrani (nuclis pesquers de l'Ametlla de Mar i Sant Carles de la Ràpita, etc.), així com restaurar els elements arquitectònics i naturals (sistemes dunars, aiguamolls litorals, pinedes litorals, etc.).

Criteri 3.7.- Promocionar les iniciatives de custòdia del territori i de gestió d'espais litorals per part d'associacions sense ànim de lucre, alhora que s'impliqui a la societat civil en la protecció, gestió i ordenació del paisatge del litoral.

Els criteris definits en aquest apartat cal complementar-los amb els criteris establerts per a l'assoliment de l'objectiu de qualitat paisatgística 1 (veure aquest mateix capítol), atès que afecta el desenvolupament dels assentaments urbans en general.

ACCIONS

ACCIÓ 3.1	
<p>Impulsar i desenvolupar la gestió en els espais naturals del litoral inclosos en el PEIN o en l'inventari de zones humides:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Espai PEIN: Cap de Santes Creus - Zones Humides: desembocadures del torrent de Sant Jordi, del torrent del Pi, del torrent de l'Estany, del torrent de Santes Creus, i del riu Sénia. 	
Prioritat	Alta

ACCIÓ 3.2	
<p>Inventariar i protegir estrictament tots els hàbitats forestals, els sistemes vegetals dels penya-segats i les zones humides existents al litoral continental de les Terres de l'Ebre, restaurant-los per tal de garantir la conservació d'aquests paisatges litorals singulars amenaçats.</p>	
Prioritat	Alta

ACCIÓ 3.3	
<p>Estudiar la possibilitat de revertir cap a sòl no urbanitzable tots aquells espais litorals que tot i haver estat classificats com a urbanitzables fa molts anys, a dia d'avui no han estat urbanitzats, i millorar així els objectius del PDUSC:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ametlla de Mar: sector entre cala Sant Jordi i barranc de Sant Jordi, sector entre platja Xelin i barranc del Torrent del Pi, Port Olivet (entre barranc de Santes Creus i barranc de l'Estany). - El Perelló: platja de Santa Llúcia, i punta de la Buena-Cap Roig. - L'Ampolla: el Baconer (des de cala Maria fins punta de Pinyana), Ampollamar (zona de contacte litoral continental i litoral deltaic). - Alcanar: sector entre Solimar i Selma. 	
Prioritat	Alta

ACCIÓ 3.4	
<p>Per la seva singularitat, desenvolupar la proposta de rehabilitació integral del front litoral comprès entre l'extrem sud del nucli urbà de Sant Carles de la Ràpita i el nucli de Les Cases d'Alcanar.</p>	
Prioritat	Mitjana

ACCIÓ 3.5	
<p>Integrar els paisatges de la façana litoral en la promoció de l'oferta turística a partir del Pla de Dinamització Turística de Terres de l'Ebre.</p>	
Prioritat	Mitjana

ACCIÓ 3.6	
<p>Delimitar, protegir i, quan s'escaigui, restaurar, els dominis dels camins de ronda contigus als nuclis urbans que articulen el paisatge litoral, i integrar-los al planejament urbanístic, ja sigui al pla d'ordenació urbanística municipal que correspongui, o a un pla especial urbanístic a l'efecte. Alhora, el planejament urbanístic nou o la seva revisió ha de preveure el recorregut futur, en els trams no existents, dels camins de ronda del respectiu terme municipal, a fi i efecte de poder establir un camí de ronda que recorri i enllaci els indrets del litoral de les Terres de l'Ebre. Aquesta acció hauria d'afectar als següents trams: des del riu Sénia fins a Sant Carles de la Ràpita, i des de l'Ampolla fins a l'Ametlla de Mar, i incorporar un projecte de recuperació integral del camí de ronda del litoral del Baix Ebre, per tal de millorar l'accessibilitat als espais litorals d'aquest sector i facilitar-ne el seu gaudi.</p>	
Prioritat	Alta

ACCIÓ 3.7	
<p>Consolidar la xarxa d'itineraris i punts d'observació d'interès paisatgístic definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14) per a la contemplació i gaudi d'aquests paisatges litorals. Per la seva especificitat litoral, els itineraris i miradors definits en el Catàleg haurien de complementar-se amb altres de locals que prenguessin com a base el camins de ronda, de gran rellevància, i complementar-se amb itineraris urbans de descoberta del medi o itineraris de coneixement del patrimoni cultural, siguin rodats o no. Aquestes mesures han d'anar acompanyades d'una regulació de la freqüentació sostenible d'aquests paisatges, escrupolosament respectuos amb la fragilitat dels ecosistemes. A l'efecte, condicionar unes zones de pas elevades i segregades, senyalitzar i respectar les àrees d'accés restringit. Els camins han d'estar establerts per a vianants i adaptats a minusvalideses (problemes de mobilitat, ceguera).</p>	
Prioritat	Alta

ACCIÓ 3.8

Emprar el potencial didàctic i pedagògic dels espais naturals litorals continentals de les Terres de l'Ebre amb l'objectiu d'augmentar el grau d'identificació de la població amb aquests paisatges i conscienciar-la del seu caràcter de bé escàs. Es recomana l'elaboració de guies naturalistes de cadascun dels principals espais naturals i trams d'interès natural i la seva vinculació amb els itineraris esmentats més amunt.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 3.9

Desenvolupar els instruments de planificació urbanística o les actuacions urbanístiques apropiats, amb l'objectiu de millorar el paisatge dels espais portuaris del litoral de les Terres de l'Ebre i que n'assegurin la seva integració en el paisatge: Ametlla de Mar, l'Ampolla, Sant Carles de la Ràpita, i Les Cases d'Alcanar.

Prioritat

Mitjana

ACCIÓ 3.10

Desenvolupar Plans especials urbanístics d'ordenació del paisatge de la façana urbana dels nuclis costaners, atès el valor identitari i característic que posseeixen. Aquesta regulació hauria d'incloure els elements distintius i característics de cada tram de costa (edificis singulars, barris mariners, drassanes, llotges, magatzems portuaris, fars, cases de pescadors, torres de vigilància, etc.) a més d'una proposta de regulació de les tipologies, volums o colors, que els catàlegs municipals de patrimoni i els POUM's haurien d'anar incorporant.

Prioritat

Alta

Les accions definides en aquest apartat cal complementar-les amb les accions establertes per a l'assoliment de l'objectiu de qualitat paisatgística 1 (veure aquest mateix capítol), atès que afecten el desenvolupament dels assentaments urbans en general.

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 4

Uns paisatges naturals ben conservats, amb qualitat paisatgística, i que compaginin l'activitat agropecuària, l'extracció de recursos naturals i l'ús turístic i de gaudi.

CRITERIS

Criteri 4.1.- Garantir uns paisatges naturals amb una vegetació i fauna pròpies del domini biogeogràfic que els correspon.

Criteri 4.2.- Gestionar de manera efectiva els paisatges naturals, tant els que gaudeixen d'alguna figura de protecció com els que no, amb l'objectiu d'assolir una adequada qualitat paisatgística.

Criteri 4.3.- Garantir l'existència d'uns paisatges naturals que combinin el respecte per l'evolució i la dinàmica naturals amb el manteniment del patrimoni material i dels valors culturals associats a aquesta mena de paisatges.

Criteri 4.4.- Buscar fórmules urbanístiques que permetin enllaçar o donar algun tipus de continuïtat als espais verds urbans (parcs, places, passeigs, etc.) respecte els espais oberts circumdants.

Criteri 4.5.- Evitar l'ocupació mitjançant infraestructures o conversions en sòl urbanitzable dels connectors biològics de les Terres de l'Ebre, d'acord amb el Mapa 5 sobre valors naturals i ecològics.

Criteri 4.6.- Vetllar pel manteniment de la vocació agrícola de les àrees que envolten els espais protegits, atesa la seva funció d'àrea tampó.

Criteri 4.7.- Vetllar per la introducció de criteris paisatgístics en la normativa i la planificació sectorial relativa als espais naturals i la política forestal. En general, es promourà una gestió forestal sostenible dels espais naturals de l'àmbit territorial.

Criteri 4.8.- Vetllar perquè els plans especials de protecció i millora del medi natural i del paisatge, o figures anàlogues d'ordenació d'espais protegits, accentuïn els continguts en matèria de paisatge.

Criteri 4.9.- Procurar la restauració dels espais naturals com Riba-roja, Serres de Cardó-Boix, o les Muntanyes de Tivissa-Vandellòs, sotmesos a recurrents incendis forestals o a l'abandonament. Seria interessant aprofundir en el paper de la ramaderia extensiva en la gestió de les masses forestals.

Criteri 4.10.- Garantir la connexió entre els espais naturals inclosos al PEIN mitjançant els connectors biològics de les Terres de l'Ebre continguts en el Mapa 5 sobre valors naturals i ecològics.

Criteri 4.11.- Promoure la declaració d'espais d'interès natural a escala de planejament municipal o figures anàlogues amb participació de la ciutadania.

Criteri 4.12.- Vetllar pel correcte compliment de la legislació en matèria d'accés motoritzat al medi natural.

ACCIONS

ACCIÓ 4.1	
Incloure al Parc Natural dels Ports els espais d'interès natural de les Serres de Pàndols-Cavalls, d'Aligars-serra Fulletera, així com altres espais perifèrics no inclosos en cap sistema de protecció (coll Ventós, la Tossa, serra dels Masos, tossal del Puig,...).	
Prioritat	Alta
ACCIÓ 4.2	
Estudiar la possibilitat de crear òrgans de gestió dels Espais d'Interès Natural. Els principals espais on caldria impulsar aquesta acció són: Serra de Llaberia (en funcionament), Muntanyes de Tivissa-Vandellòs, Pas de l'Ase-Serra del Tormo-Serra de la Figuera, Riba-roja, Riberes de l'Algars, Serres de Cardó-Boix, Serres de Montsià-Godall, i secans del Montsià.	
Prioritat	Alta
ACCIÓ 4.3	
Desenvolupar els instruments de planificació o les actuacions apropiats, amb l'objectiu de restaurar els paisatges d'alt valor ecològic i paisatgístic en retrocés o sotmesos a afeccions o abandonament. Especialment en els espais naturals sotmesos a recurrents incendis forestals, com Riba-roja, Serres de Cardó-Boix, o les Muntanyes de Tivissa-Vandellòs, on seria interessant aprofundir en el paper de la ramaderia extensiva en la gestió de les masses forestals.	
Prioritat	Alta

ACCIÓ 4.4

Estudiar la possibilitat d'incrementar la superfície de boscos declarats d'interès públic, a l'empara de la legislació forestal vigent, i incentivar la gestió pública o consorciada dels boscos com a mesura complementària a la política de prevenció dels incendis forestals, principalment en aquells sectors en què, després de l'abandonament dels conreus i per successió vegetal, s'han generat de bell nou masses forestals contínues.

Prioritat

Mitjana

ACCIÓ 4.5

Elaborar campanyes de sensibilització sobre la importància de protegir i ordenar els espais naturals incidint també en el seu ús recreatiu mitjançant la planificació integrada d'aquest ús públic i la conservació i aprofitament dels recursos naturals.

Prioritat

Mitjana

ACCIÓ 4.6

Incorporar el vector acústic en l'elaboració de mapes de capacitat acústica dels municipis com a valor associat a la tranquil·litat lligada al paisatge.

Prioritat

Mitjana

ACCIÓ 4.7

Incorporar al Pla de dinamització turística de Terres de l'Ebre els paisatges naturals, però també els valors històrics, arquitectònics, culturals, etc., amb determinació de rutes i miradors que promoguin el seu coneixement i gaudi, partint dels miradors i itineraris paisatgístics establerts en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14). Les rutes haurien d'enllaçar viari rural, espais naturals i nuclis urbans.

Prioritat

Mitjana

OBJECTIU DE QUALITAT 5

Unes construccions aïllades (magatzems agrícoles, granges, coberts d'eines, etc.) vinculats a la viabilitat de les explotacions agràries.

CRITERIS

Criteri 5.1.- Garantir que en els sòls agrícoles d'especial protecció pel seu interès paisatgístic o agrari del pla territorial parcial només seran admesos els nous edificis lligats a l'agricultura.

Criteri 5.2.- Restringir la localització de construccions rurals sobre els punts prominents, els careners i les cotes més altes del territori, on la projecció de la silueta de l'edificació en la línia d'horitzó modifiqui el perfil natural perceptible del paisatge, i en indrets amb alta fragilitat o exposició visual identificats en el Catàleg, seguint els criteris establerts per a l'assoliment de l'objectiu de qualitat paisatgística 10 (veure capítol 15). Una altra variable important en la decisió de la localització de les edificacions dins de la parcel·la agrària és la seva percepció des de la xarxa de carreteres, camins o miradors, la sensació de llunyania o proximitat que es crea, la proporció i posició en relació amb els altres elements del paisatge agrari, com la vegetació, forma i dimensions dels talussos, tanques, etc. En aquest cas, cal tenir present els itineraris i miradors definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14).

Criteri 5.3.- Tots els projectes d'edificacions, construccions o instal·lacions aïllades haurien de sotmetre's a un informe d'impacte i integració paisatgística.

Criteri 5.4.- Garantir l'establiment d'edificacions aïllades que responguin a models i tipologies edificatòries pròpies de la zona, sense caure en la mera repetició banal de models arquitectònics.

Criteri 5.5.- Cal entendre les construccions en sòl no urbanitzable a Terres de l'Ebre destinades a habitatge com una oportunitat per a la gestió del paisatge, especialment allí on existeix un retrocés de l'activitat agrària. En els conreus harmònics i conreus agraris singulars definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 14 només es permetran edificacions residencials vinculades a les explotacions agràries i de suport a les explotacions agràries. Excepcionalment, s'hi permetrà la construcció d'equipaments i centres d'interpretació del medi rural o del paisatge, i paradors i cases de turisme rural. A més, els projectes hauran de respectar l'estil tradicional quant a materials, color i alçada de les edificacions, que es fixarà en relació amb l'alçada de la vegetació pròpia del lloc. En el cas de construccions en paisatges agraris amb conreus arboris, l'alçada es fixarà en relació amb l'alçada dels conreus.

Alguns criteris que s'han de tenir en compte i que afecten elements estructurals del paisatge són :

- Xarxa de camins: vetllar pel seu manteniment i millora compatibilitzant els usos agraris amb els usos públics. Evitar l'obertura de camins nous a menys que no estigui justificat per motius vinculats a la viabilitat de les explotacions agràries i, en tot cas, respectar la topografia i l'estructura parcel·lària del lloc i evitar tractament del ferm de tipus artificial.

- Xarxa de drenatge natural i canals de rec: vetllar pel seu manteniment i millora compatibilitzant els usos agraris amb els usos públics. En el cas de les obres hidràuliques (molins, assuts, rescloses, sèquies i ponts) es recomana el seu inventari i inclusió dins dels catàlegs de béns a protegir dels POUM. Evitar l'obertura de canals nous a menys que no estigui justificat per motius vinculats a la viabilitat l'explotació agrària tradicional i, en tot cas, respectar la topografia, l'estructura parcel·lària del lloc.

- Separacions topogràfiques, de vegetació i tanques entre conreus i parcel·les: vetllar pel seu manteniment i millora. Respectar els materials i/o la vegetació del lloc si se'n construeixen de noves.

- Estructura parcel·lària: vetllar pel seu manteniment, tot evitant processos intensius de fragmentació i/o concentració. Evitar les reparcel·lacions a menys que no estiguin justificades per motius vinculats a la viabilitat de l'explotació agrària i, en tot cas, respectar en la seva execució la xarxa hidrogràfica natural i de camins, minimitzar els moviments de terra, evitar la modificació topogràfica i l'eliminació de vegetació, respectar les guies de l'estructura parcel·lària preexistent i no introduir cap tractament de tipus artificial dels llindars que no respongui a les tipologies arquitectòniques tradicionals.

- Construccions i edificacions de pedra seca: vetllar pel seu manteniment i millora, així com pel seu inventari i inclusió dins dels catàlegs de béns a protegir dels POUM. Evitar noves construccions a menys que no estigui justificat per motius vinculats a la viabilitat de les explotacions agràries i, en tot cas, destinar-les a residència i/o al suport d'aquestes activitats. Si així és, localitzar-les i construir-les segons criteris de relació amb els materials i les tonalitats de la pedra seca del lloc.

Criteri 5.6.- Prioritzar l'estratègia d'harmonització per als nous projectes d'edificació aïllada, això és, la integració de l'element en el paisatge amb un resultat positiu o com a mínim neutre pel que fa a la qualitat d'aquest paisatge. L'estratègia de mimesi/ocultació és la indicada quan no es pot assolir un grau acceptable d'harmonització. Excepcionalment es pot optar per l'estratègia de monumentalització quan per l'elevada qualitat formal i singularitat del nou element a construir i/o la seva significació social aquest hagi de passar a ser un component principal del paisatge.

Criteri 5.7.- Evitar en totes les intervencions ocupar els terrenys amb major pendent. Quan siguin necessaris anivellaments, s'ha de procurar evitar l'aparició de murs de contenció de terres, i s'han de salvar els desnivells amb desmunts o talussos amb pendents que permetin la revegetació. Per tal de minimitzar l'impacte visual, les edificacions s'han d'esglaonar o s'han de descompondre en diversos elements simples articulats evitant la creació de grans plataformes horitzontals que acumulin en els seus extrems importants diferències de cota entre el terreny natural i el modificat.

Criteri 5.8.- Instal·lar pantalles vegetals i, en concret, d'arbrat, amb espècies i plantacions pròpies del lloc, així com arbrat aïllat com a element d'acompanyament tradicional, per a facilitar la integració paisatgística de les edificacions

Criteri 5.9.- Els criteris anteriors són d'aplicació, si s'escau, per a millorar la integració paisatgística de les edificacions existents en sòl no urbanitzable. En aquest sentit, es recomana promoure l'adequació paisatgística de les instal·lacions associades a les explotacions agràries –magatzems, granges, coberts per a la maquinària, sitges, dipòsits, etc.-.

Criteri 5.10.- Establir paràmetres de regulació de l'edificació en sòl no urbanitzable en els plans especials urbanístics d'ordenació del paisatge i els altres instruments de planejament urbanístic, en especial d'aquelles motivades per les activitats agrícoles i ramaderes. Els paràmetres han de ser coherents amb els patrons agraris i paisatgístics definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 14 (veure capítol 14), que es deriva en cada cas de la xarxa de camins, el sistema de reg, la parcel·lació, la topografia, la tipologia de conreu (herbaci o arbori), la vegetació natural i les edificacions (masos, coberts, ermites, torres de defensa,...) existents.

Criteri 5.11.- Prioritzar la reutilització o rehabilitació d'edificacions existents per equipaments públics, paradors, cases de turisme rural i centres d'interpretació del medi rural, natural o del paisatge. A més, intentar que la seva localització sigui en llocs pròxims als nuclis de població i a concentrar-se en punts estratègics per tal de garantir la mínima afectació al paisatge.

Criteri 5.12.- Vetllar per l'elaboració de catàlegs de masies i cases rurals com a documentació dels POUM o com a plans especials urbanístics, d'acord a l'art. 69 de la Llei d'urbanisme.

ACCIONS

ACCIÓ 5.1

Establir paràmetres per a les instal·lacions associades a les explotacions agràries (magatzems, granges, coberts per a la maquinària, sitges, dipòsits, etc.), promovent-ne l'adequació paisatgística evitant els volums fora d'escala i afavorint la utilització de tipologies senzilles i materials adequats, amb uns acabats correctes en les construccions i un ordre en l'entorn d'aquestes. Aquest procés hauria d'anar acompanyat de campanyes de sensibilització al sector agrícola per tal que els paraments exteriors i les cobertes de les edificacions situades en sòl no urbanitzable estiguin ben acabats i que els propietaris els mantinguin en les degudes condicions estètiques i de conservació.

Prioritat	Mitjana
-----------	---------

ACCIÓ 5.2

Incloure un annex a l'apartat de normativa del sòl no urbanitzable dels plans d'ordenació urbanística municipal per a les construccions de nova planta i ampliació o arranjamant d'edificacions existents que incorpori les prescripcions dels Plans Urbanístics considerats a l'acció anterior.

Prioritat

Mitjana

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 6

Unes infraestructures lineals (xarxa viària i ferroviària, conduccions de gas i d'electricitat,...) integrades paisatgísticament i que no malmetin la continuïtat paisatgística i social del territori.

CRITERIS

Criteri 6.1.- Dissenyar els traçats d'infraestructures amb mesures correctores i preventives d'impacte paisatgístic, dimensionades d'acord amb el paisatge preexistent, participant dels valors i el caràcter dels paisatges on s'ubiquen.

Criteri 6.2.- Minimitzar la fragmentació física, visual i social del territori i els canvis de configuració dels terrenys necessaris per a la seva construcció en el disseny de traçats d'infraestructures lineals. En la majoria dels casos, i en el cas de les infraestructures viàries, un mètode per a la minimització de la fragmentació física, visual i social és prioritzar els desdoblaments de les vies actuals per sobre de la construcció de noves vies.

Criteri 6.3.- Adoptar les solucions adequades perquè els projectes d'infraestructures lineals minimitzin i/o atenuïn la seva presència en el paisatge, llevat dels casos en què poden aportar interès al paisatge, com els següents:

- Ponts i viaductes viaris o ferroviaris i altres artefactes singulars que, mitjançant un projecte de qualitat, poden tenir un caràcter monumental.
- Conduccions d'aigua a cel obert susceptibles d'ésser integrades com elements d'interès paisatgístic.
- Trams viaris constitutius de passeigs arbrats.

Criteri 6.4.- Evitar la fragmentació en el paisatge de les infraestructures lineals al corredor litoral (AP-7, corredor ferroviari, N-340 i futura A-7) i al llarg de l'eix de l'Ebre (C-12, C-42 i eix ferroviari de l'Ebre).

Criteri 6.5.- Construir una major longitud de túnels i falsos túnels que la que requereix un traçat que respongui només a criteris funcionals.

Criteri 6.6.- El disseny de nous traçats d'infraestructures viàries que creuin les unitats de paisatge de Costers de l'Ebre, Altiplà de la Terra Alta, Baix Priorat i Plana del Baix Ebre-Montsià, pel seu caràcter de paisatge de secà, no haurien de tenir canvis bruscs en els marges amb elements de

protecció i seguretat, alhora que les panoràmiques observables des de la carretera haurien de tenir en compte l'existència de les edificacions aïllades. Cal evitar, en aquestes vies, les tanques vegetals i els enjardinaments o plantacions alienes a les característiques potencials del sòl. I cal potenciar en aquestes infraestructures la pedra en sec com a fórmula per integrar els murs o parets de contenció en el paisatge.

Criteri 6.7.- Garantir que la construcció de noves infraestructures viàries i ferroviàries deixi els passos necessaris per tal d'evitar la fragmentació física i social dels itineraris paisatgístics no motoritzats de les Terres de l'Ebre. Aquests són:

- Via Verda de la «Val de Zafán»
- Camí de Sant Jaume de l'Ebre
- Via Augusta
- GR-92
- GR-192
- GR-7
- GR-171
- GR-99, o camí de l'Ebre

Criteri 6.8.- Acompanyar amb arbrat, o vegetació en general, els elements lineals d'infraestructures. En aquests casos cal prioritzar la revegetació dels talussos, espais intersticials de rotondes, mitjaneres, desviaments, parts baixes de viaductes i àrees de descans mitjançant espècies arbòries i arbustives autòctones, de manera que reproduïxin en la mesura del possible els ecosistemes que són propis de la zona. En el mateix sentit, afavorir la plantació d'elements arbrats al llarg dels canals de reg, en especial els del Delta de l'Ebre, així com en les entrades o variants de les poblacions.

Criteri 6.9.- Prioritzar les actuacions encaminades a plantar o recuperar fileres arbrades amb espècies arbòries adaptades a l'indret associades a infraestructures lineals de comunicació o de reg a l'hora d'atorgar el Fons per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge que estableix la Llei del paisatge.

Criteri 6.10.- Considerar la funció que tenen els projectes viaris com a itinerari de percepció del paisatge, a més de tenir cura de la correcta, i discreta, inserció i adaptació de la via en el paisatge. A Terres de l'Ebre tenen aquesta funció els itineraris prioritaris citats en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14). En aquest sentit, també cal garantir que les autopistes i autovies proporcionin el major gaudi visual possible als conductors pel que fa a la qualitat dels paisatges que creuen, sense perjudici de l'eficàcia del trànsit.

Criteri 6.11.- Les infraestructures viàries definides com a itineraris paisatgístics en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14) haurien de mantenir obertes les perspectives al paisatge i evitar la construcció en les parcel·les agrícoles de tancaments, edificacions o elements opacs que limitin el camp visual o desfigurin les panoràmiques.

Criteri 6.12.- Prohibir la ubicació de qualsevol tipus de publicitat que afecti les conques visuals àmplies i els fons i fites establerts en l'objectiu de qualitat paisatgística 10 (veure capítol 14), així com pintades o missatges situats a l'espai agrari o forestal, pel seu impacte negatiu en el paisatge.

Criteri 6.13.- Soterrar preferentment les noves línies elèctriques i telefòniques. Quan justificadament hagin de ser aèries, caldria seguir les traces establertes per carreteres i pel ferrocarril, i quan no pugui ser així, s'han d'agrupar en corredors amb criteris de minimitzar el seu impacte en el paisatge.

Criteri 6.14.- Restaurar paisatgísticament els talussos de les infraestructures de comunicació lineals, tant de les noves vies com de les existents. En aquest sentit, prioritzar la revegetació del talús, especialment mitjançant espècies arbòries i arbustives autòctones, de manera que es reproduixin en la mesura del possible els ecosistemes que són propis de l'àrea afectada. També incloure en aquesta restauració els espais intersticials de rotondes, mitjaneres, desviaments, parts baixes de viaductes, etc.

Criteri 6.15.- Fomentar l'ordenació paisatgística de les activitats comercials associades als eixos viaris amb incidència visual (edificis, productes exposats a l'aire lliure, instal·lacions adjacents, retolació, etc.)

Criteri 6.16.- Els estudis d'impacte i integració paisatgística de noves àrees de servei han de tenir en compte, sobretot, l'impacte des de la carretera i la visió panoràmica llunyana; la conca visual afectada per la intervenció i el seu grau de visibilitat des de les visuals més freqüents o rellevants (des dels nuclis, i en particular, des dels itineraris designats en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 -veure capítol 14-).

ACCIONS

ACCIÓ 6.1

Promoure la integració paisatgística de les noves infraestructures viàries projectades, incloent mesures correctores i compensatòries. En especial s'haurien d'elaborar per als següents projectes:

- **Desdoblament de la C-12 (eix de l'Ebre) al seu pas per la conurbació Tortosa-Roquetes-Jesús. En projecte.**
- **Proposta de construcció de l'A-7, com a desdoblament de la N-340, entre l'Ametlla de Mar i Ulldecona. En projecte.**
- **Desdoblament de la C-12, des d'Ampostà fins a Lleida. En estudi.**

Prioritat	Alta
-----------	------

ACCIÓ 6.2

Conservar el valor patrimonial de les carreteres històricament ben inserides al territori. Es tracta de les carreteres establertes en l'objectiu de qualitat paisatgística 6 (veure capítol 14).

Prioritat	Alta
-----------	------

ACCIÓ 6.3

Potenciar la creació d'una xarxa de vies secundàries de menor trànsit rodat per a la contemplació del paisatge conformada per les vies definides en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14) durant trajectes no motoritzats (bicicletes o vianants). Es tracta de crear una xarxa de carreteres escèniques, mantingudes amb les característiques i dimensions històriques, i dotades de miradors, per tal que posin en valor els elements de més interès paisatgístic.

Prioritat	Alta
-----------	------

ACCIÓ 6.4

Elaborar unes ordenances que afavoreixin la regulació i la reutilització dels panells publicitaris per tal d'integrar-los en el paisatge i que siguin coherents amb la llei de modificació de la Llei 7/1993, del 30 de setembre, de carreteres.

Prioritat Alta

ACCIÓ 6.5

Restaurar amb condicions paisatgístiques adequades els camins rurals, les carreteres, els senders, les vies pecuàries i altres vies de comunicació que resultin afectades per la construcció de noves infraestructures lineals.

Prioritat Alta

ACCIÓ 6.6

Condicionar la xarxa de miradors associats a les infraestructures de comunicació viàries establerts en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14).

Prioritat Alta

ACCIÓ 6.7

Estudiar la reconducció de les línies elèctriques d'alta i molt alta tensió cap a corredors d'infraestructures, especialment d'aquelles que creuen paisatges amb valor natural, estètic i simbòlic.

Prioritat Alta

ACCIÓ 6.8

Adequar trams de carreteres fora d'ús que inclogui l'eliminació de quitrans i elements del viari obsolets i, allà on es consideri pertinent, dotar-los de nous usos com són el de miradors o àrees de descans.

Prioritat Mitjana

ACCIÓ 6.9

Avançar en la integració paisatgística de les infraestructures lineals mitjançant barreres, filtres vegetals o altres criteris i tècniques esmentades amb l'objectiu de qualitat paisatgística 5, amb l'objectiu de millorar-ne tant l'aspecte com la connectivitat social i ecològica entre els ambients continentals i litorals, els següents trams d'infraestructures:

- AP-7 i corredor ferroviari del mediterrani en el sector del Litoral del Baix Ebre comprès entre el nucli urbà de l'Ampolla i l'extrem sud del municipi de l'Ametlla de Mar
- AP-7, al seu pas per la Foia d'Ulldecona
- C-42, al seu pas pel polígon industrial Baix Ebre
- N-420 al seu pas per Móra la Nova

Prioritat Mitjana

ACCIÓ 6.10

Prioritzar, a partir del Fons per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge, el finançament de projectes de plantació de fileres arbrades amb espècies arbòries adaptades a l'indret associades a infraestructures lineals de comunicació a les carreteres que creuen les unitats de paisatge Paisatge fluvial de l'Ebre i Cubeta de Móra, així com les carreteres que circulin prop del riu a la unitat Costers de l'Ebre.

Prioritat Mitjana

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 7

Uns espais periurbans més ordenats que aportin nous elements d'interès en el paisatge i contribueixin a millorar la imatge d'accés als nuclis urbans.

CRITERIS

Criteri 7.1.- Minimitzar els espais degradats de les perifèries de les poblacions i eixos de comunicació a través dels instruments de planificació urbanística o les actuacions urbanístiques apropiats, mitjançant la seva identificació i caracterització, determinant els usos no admesos i promovent accions de restauració. Els espais prioritaris d'actuació són les perifèries de la conurbació Tortosa-Roquetes-Jesús, l'Aldea, Amposta, Sant Carles de la Ràpita, Deltebre, Alcanar i les Cases d'Alcanar; i en menor mesura, a les perifèries de les poblacions de l'Ametlla de Mar, Ulldecona, la Sénia, Móra d'Ebre, o Santa Bàrbara; així com en general, al llarg dels eixos de comunicació del litoral conformats per la C-42, l'AP-7, la N-340 i la C-12 entre Tortosa i Amposta, i a la vora dels assentaments urbans del litoral continental, des de l'Ametlla de Mar fins a l'Ampolla i des de Sant Carles de la Ràpita fins a Alcanar.

Criteri 7.2.- Actuar amb l'objectiu de rehabilitar i/o millorar paisatgísticament les entrades als nuclis urbans, on cal vetllar per la qualitat de les seqüències visuals d'aproximació i accés als nuclis i àrees urbanes des de les carreteres, en especial les de major utilització per facilitar la transició entre els espais oberts i els paisatges urbans i per reforçar el caràcter i la identitat de les poblacions. En aquestes entrades cal tenir en compte:

- La consideració com a àmbits d'actuació prioritària a l'hora d'atorgar els Fons per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge.
- Evitar que les noves extensions es disposin de manera seqüencial sobre les vies de comunicació i que l'edificació formi una façana del tipus carretera-mercat o de carretera-polígon industrial i que no s'estenguin de manera tentacular al llarg de les vies de comunicació, ja que redueixen la qualitat paisatgística de la població.
- La preservació dels accessos arbrats als pobles de l'accés sud a Tortosa per la carretera C-12, l'accés a l'Aldea pel Delta o pel Camí de l'Ermita de l'Aldea, els accessos a Ulldecona i l'accés a Tivissa per la carretera T-304.
- Fer com més visibles millor els valors que es reconeixen en aquest Catàleg.
- La gestió i recuperació dels espais agrícoles abandonats o de zones nues que no acullen cap

activitat, de forma que es contribueixi a la millora i la conservació dels accessos als nuclis de població.

- Evitar la construcció d'edificis amb un grau d'impacte visual sobre perfils escènics característics de les entrades dels nuclis urbans.
- Es consideren bones pràctiques per a la millora dels accessos urbans, el soterrament de línies elèctriques i la integració paisatgística de les casetes que allotgen els transformadors elèctrics, l'eliminació gradual dels rètols publicitaris i dels suports obsolets, la regulació de mides, colors, materials i formes de la senyalització i de la retolació comercial, la incorporació d'arbrat i la rehabilitació d'elements patrimonials.

Actuar prioritàriament en l'adequació dels accessos a la conurbació Tortosa-Roquetes-Jesús, i a les poblacions de l'Aldea, Amposta, Sant Carles de la Ràpita, Deltebre, Alcanar i les Cases d'Alcanar, l'Ametlla de Mar, Ulldecona, la Sénia, Móra d'Ebre i Santa Bàrbara.

Criteri 7.3.- Integrar paisatgísticament, a través dels instruments d'ordenació urbanística i plans especials, els diferents espais verds urbans (parcs, zones verdes, places, passeigs, etc.) en xarxes connectades amb els espais oberts circumdants, en la línia de les anomenades vies verdes. Més enllà dels itineraris definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14), hauran de connectar itineraris paisatgístics de caràcter local i supramunicipal que enllacin la infraestructura viària rural, els components del medi natural i els teixits urbans, així com crear parcs periurbans de transició entre els assentaments urbans i els espais oberts, que respectin, a més dels valors i elements paisatgístics indicats, la topografia i la morfologia del terreny prèvia.

Criteri 7.4.- Fomentar i impulsar la recerca relativa als espais periurbans per tal de consensuar plantejaments, metodologies, indicadors, dissenys, etc. Prenent com a referència les particularitats de l'àmbit territorial de les Terres de l'Ebre.

ACCIONS

ACCIÓ 7.1

Desenvolupar els instruments de planificació urbanística o les actuacions urbanístiques apropiats, amb l'objectiu de millorar els espais periurbans, establint:

- Mínims de qualitat i usos no admesos, en especial a les perifèries de la conurbació Tortosa-Roquetes-Jesús, de l'Aldea, d'Amposta, de Sant Carles de la Ràpita, de Deltebre, d'Alcanar i de les Cases d'Alcanar, i en menor mesura a les perifèries de les poblacions de l'Ametlla de Mar, Ulldesona, la Sénia, Móra d'Ebre, o Santa Bàrbara, així com en general, al llarg dels eixos de comunicació del litoral conformats per la C-42, l'AP-7, la N-340, i la C-12 entre Tortosa i Amposta, i a la vora dels assentaments urbans del litoral continental, des de l'Ametlla de Mar fins a l'Ampolla i des de Sant Carles de la Ràpita fins a Alcanar.
- Mesures per dignificar i millorar la qualitat paisatgística dels espais periurbans de les terrasses fluvials de l'Ebre entre la conurbació Tortosa-Roquetes-Jesús i Amposta.
- Mesures per regenerar espais fluvials del riu.
- Itineraris per a l'ús públic d'aquets espais que enllacin amb el Parc Natural del Delta de l'Ebre i amb els altres espais circumdants d'interès natural, històric o estètic (barrancs de St. Antoni-Lloret - la Galera, serres de Cardó - el Boix, illes de l'Ebre).

Prioritat

Alta

ACCIÓ 7.2

Incloure als Catàlegs de Béns dels diferents POUMs, o altres figures de planejament municipal, les fileres d'arbres que voregen algunes carreteres, com ara l'entrada a Tortosa per la C-12, la de Tivissa des de la C-44, la de Prat de Comte per la T-333, les d'Ulldesona per molts dels camins que accedeixen al nucli, així com promoure'n, quan tècnicament sigui viable, als accessos viaris a les poblacions, amb espècies arbòries adaptades a l'indret.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 7.3

Desenvolupar els instruments de planificació urbanística o les actuacions urbanístiques apropiats, amb l'objectiu d'ordenar les activitats comercials associades a les vies de comunicació, en especial en els accessos a Tortosa per la C-42 i a l'Aldea per la N-340, així com a la C-12 al seu pas per Amposta, entre altres.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 7.4

Promoure la integració paisatgística de les entrades dels nuclis amb referència expressa a les males pràctiques que cal evitar, i establir la millora de les entrades als nuclis urbans com una actuació prioritària a l'hora d'atorgar el Fons per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge.

Prioritat

Alta

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 8

Unes àrees especialitzades (industrials, logístiques, comercials, de producció d'energia, de tractament, abocament de residus,...) ubicades en zones visuals no preferents o notòries i dissenyades (o redissenyades) tenint en compte els tractaments de façana i les tipologies edificatòries.

CRITERIS

Criteri 8.1.- Localitzar les noves implantacions de polígons industrials i àrees d'activitat econòmica en els sectors a prop dels nuclis urbans o dels sectors existents i pròxims a les infraestructures de comunicació, per tal d'evitar-ne la dispersió en el territori i l'alteració de l'estructura del paisatge.

Criteri 8.2.- Integrar de manera harmònica i respectant la singularitat del paisatge les noves àrees especialitzades en les estructures preexistents en els casos en què el Catàleg de paisatge hagi definit nuclis amb patrons paisatgístics singulars (nuclis encimbellats, nuclis pesquers, nuclis-camí, nuclis amb trama ortogonal, nuclis disseminats), definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 1 (veure capítol 14), i inclosos en el mapa de valors estètics del Catàleg.

Criteri 8.3.- Minimitzar noves àrees especialitzades en els espais definits per la seva singularitat agrícola o de conjunt (Delta de l'Ebre, foia d'Ulldecona, terrasses fluvials de l'Ebre, Cubeta de Móra, corredor Bot-Gandesa-Corbera, avellaners de la Fatarella, cirerers de Paüls, conreus en fons de barranc, cítrics dels Prats d'Alcanar, mosaic del cereal d'Arnes) definides en l'objectiu de qualitat paisatgística 14 (veure capítol 14), i inclosos en els mapes de valors estètics i simbòlics del Catàleg.

Criteri 8.4.- Integrar paisatgísticament, a partir de l'especificat dels criteris 8.2 i 8.3, els nous sectors d'activitat econòmica de:

- Camposines (La Fatarella-Terra Alta), per ubicar-se enmig del conjunt harmònic del corredor de Bot, Gandesa-Corbera (delimitat en el mapa de valors estètics del Catàleg).
- Aldea-Camarles (proper a l'Aldea), per la proximitat al nucli de patró singular nucli-camí (delimitat en el mapa de valors estètics del Catàleg) i per les seves dimensions.
- Alcanar, per ubicar-se enmig de l'espai agrari singular dels cítrics dels Prats d'Alcanar (delimitat en el mapa de valors estètics del Catàleg).
- Móra la Nova, per ubicar-se enmig del conjunt harmònic agrícola de la Cubeta de Móra (delimitat en els mapes de valors estètics i simbòlics del Catàleg).

Criteri 8.5.- Ubicar la nova implantació en un espai poc visible. L'ordenació urbanística de les noves implantacions ha d'accentuar les condicions d'harmonia volumètrica i de qualitat arquitectònica de les façanes perimetrals de la implantació. En aquest sentit, les tècniques de la contextualització/harmonització i mimesi/ocultació, mitjançant franges d'arbrat o d'altra vegetació són, llevat de casos justificats de monumentalitat, d'aplicació oportuna en els casos de nova implantació i especialment per a millorar la integració paisatgística de nombrosos polígons industrials i d'elements d'infraestructura existents a Terres de l'Ebre.

En aquest sentit, cal incloure en les fitxes dels plans parcials urbanístics (PPU) que impliquin la promoció d'àrees especialitzades un apartat específic de mesures paisatgístiques. Aquest ha de fer explícits dos aspectes:

1. Encaix amb l'estructura del paisatge preexistent, tenint en compte els següents aspectes:

- a. Topografia.
- b. Fragments de vegetació natural. És recomanable integrar-los en els espais de cessió destinats a espais lliures.
- c. Mosaics agroforestals i agraris (agroforestal de vinya, agroforestal de fruiters de secà, fruita dolça amb conreus de secà, cítric amb altres conreus i horta amb fruita dolça), monoconreus (olivera, arròs, cítrics, horta, fruita dolça i vinya) i conreus singulars (avellaners de la Fatarella, cirerers de Paüls, conreus en fons de barranc, cítrics dels Prats d'Alcanar i mosaic de cereal d'Arnes), tots ells definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 14 (veure capítol 14) i inclosos en els mapes de valors estètics i de valors simbòlics del Catàleg.
- d. Xarxes de camins.
- e. Xarxes de canals, sèquies i recs, pous, sínies i altres elements vinculats a l'agricultura.
- f. Construccions rurals (masies i construccions i murs de pedra seca).
- g. Elements patrimonials d'interès, com els definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 15 (veure capítol 14), i inclosos en el mapa de valors històrics del Catàleg.
- h. Espais de trobada de la població local.

2. Definició de la concepció i disposició dels usos, les edificacions i els espais de cessió per espais oberts en relació amb els següents aspectes estructurals:

a. La morfologia del teixit urbà adjacent, on es tindrà en compte:

i. Presència de patrons urbans remarcables (nuclis encimbellats, nuclis pesquers, nuclis-camí, nuclis amb trama ortogonal, nuclis disseminats), definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 1 (capítol 14) i inclosos en el mapa de valors estètics del Catàleg.

ii. Preservació dels perfils o *skyline* dels nuclis urbans propers o contigus, com els perfils encimbellats de Miravet (Cap de la Vila), Horta de Sant Joan, Arnes, Paüls i Tivissa.

iii. Tipologia de l'edificació: els volums edificats seran homogenis, continus i compactes. En tot cas, es considerarà bona pràctica la singularització del projecte d'edificació com a marca de l'empresa sempre que sigui fruit d'un disseny de qualitat i respecti els criteris generals descrits. El color serà harmònic amb el paisatge circumdant.

iv. Es prioritzaran els objectius d'harmonització, ocultació i/o mimesi com a criteris de disseny paisatgístic. Poden haver-hi conjunts com ara estacions de tren en què la seva significació social indiqui utilitzar una estratègia de monumentalització.

v. Definició de criteris unitaris quant a la instal·lació de rètols publicitaris i integració a les edificacions, evitant-ne, en tot cas, la proliferació dispersa i aïllada.

b. Els límits i façanes del nou conjunt, on es tindran en compte els següents aspectes:

i. Tractament dels espais confrontants amb el teixit residencial, les vies de comunicació, fronts marítims, fluvials o agrícoles amb especial cura de garantir una transició amable.

ii. En aquest espai de transició es localitzaran de manera preferent els sòls de cessió gratuïta i obligatòria i els sòls per a sistemes destinats a la formació d'àrees d'espai lliure. Aquesta transició contindrà sempre un tractament vegetal que ocultï parcial o totalment el nou conjunt edificat, minimitzant així l'impacte de les instal·lacions-aparador.

iii. Garantir la permeabilitat física del conjunt per tal que no sigui una barrera entre el nucli urbà i les zones d'espai lliure periurbanes.

c. El sistema de visuals que la nova implantació genera, on es tindran en compte els següents aspectes:

i. Minimització de l'impacte visual

ii. Ordenació respectant la presència de les fites i fons escènics definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 10 (veure capítol 14) i inclosos en els mapes de valors estètics i simbòlics.

Criteri 8.6.- Estudiar la capacitat dels polígons industrials i comercials actuals amb l'objectiu d'afavorir-ne la compleció com a mecanisme per evitar la multiplicació de polígons arreu del territori.

Criteri 8.7.- Reubicar progressivament les indústries aïllades en polígons industrials per evitar la dispersió de les construccions.

Criteri 8.8.- Procurar un tractament lumínic anàleg al del sòl no urbanitzable a les façanes dels polígons industrials que confronten amb sòls no urbanitzables.

Criteri 8.9.- Garantir l'aplicació, tant a les àrees d'activitat existent com a les de nova construcció, de les especificacions de la *Guia d'integració paisatgística. Polígons industrials i sectors d'activitat econòmica* elaborada per la Direcció General d'Arquitectura i Paisatge.

Criteri 8.10.- Preveure la restitució del valor paisatgístic del lloc quan s'hagin d'autoritzar activitats que produiran una inevitable degradació del paisatge (activitats extractives, etc.). Les actuacions sobre els espais degradats són principalment les destinades a la restauració del paisatge malmès amb l'objectiu de reintegrar-los en la imatge paisatgística del territori on se situen, però en alguns casos aquests espais poden ser oportunitats per a projectes creatius que aportin nous valors paisatgístics. Així mateix, la recuperació d'espais degradats pot anar associada, si convé, a la ubicació d'usos o edificacions, sense perjudici dels requeriments d'ordre territorial, urbanístic i ambiental que siguin procedents en cada cas. Aquestes actuacions poden finançar-se a través del Fons per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge establert per la Llei del paisatge.

Criteri 8.11.- Iniciar campanyes per part dels poders públics dirigides a implicar la població local en el procés de revalorització paisatgística dels espais degradats.

ACCIONS

ACCIÓ 8.1

Desenvolupar els instruments de planificació urbanística o les actuacions urbanístiques apropiats, amb l'objectiu de recuperar paisatgísticament les àrees especialitzades existents a les Terres de l'Ebre seguint les prescripcions de la *Guia d'integració paisatgística. Polígons industrials i sectors d'activitat econòmica*. A efectes d'aquest Catàleg, es consideren prioritaris el polígon electroquímic de Flix, el complex nuclear d'Ascó, els polígons terciaris de l'accés a Tortosa per la C-42, CEMEX, el polígon Catalunya Sud a la sortida de l'Aldea per la C-42, el polígon industrial de Campredó, els polígons industrials i terciaris (Tosses i Oriola) a Amposta, el polígon de la indústria de la fusta de la Sénia, el polígon industrial de l'Ametlla de Mar, l'abocador de RSU de Tivissa i el sector d'activitat econòmica de El Molló (Móra la Nova-Tivissa). El pla podria identificar les naus industrials en desús a totes les Terres de l'Ebre i plantejar-ne solucions, fins i tot l'enderrocament.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 8.2

Establir, a partir de la *Guia d'integració paisatgística. Polígons industrials i sectors d'activitat econòmica* i dels resultats d'aquest Catàleg, una regulació de les tipologies constructives, tot fomentant-ne llur diversitat dins uns paràmetres adequats de qualitat paisatgística a les àrees especialitzades de nova construcció a les Terres de l'Ebre, amb l'objectiu de reduir-ne el seu impacte ambiental i millorar-ne la qualitat i l'interès paisatgístic.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 8.3

Estudiar mecanismes fiscals per compensar les àrees especialitzades que impulsin polítiques de millora paisatgística. La concessió d'aquestes compensacions fiscals estarà supeditada al disseny i execució d'un pla de millora paisatgística adoptat per totes les empreses ubicades en aquests àmbits territorials, el qual prèviament haurà de ser validat per l'administració local i l'administració de la Generalitat de Catalunya.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 8.4

Crear un premi per reconèixer els millors projectes d'integració paisatgística de noves instal·lacions i de recuperació de les ja construïdes, on es tinguin en consideració, entre altres, els aspectes estètics, de procés (participació) i d'integració en l'entorn.

Prioritat

Mitjana

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 9

Uns parcs eòlics i fotovoltaics planificats amb visió de conjunt a escala regional i disposats en el paisatge en relació amb els seus elements configuradors.

CRITERIS

Criteris exclusius per als parcs eòlics

Criteri 9.1.- Evitar en la mesura del possible la instal·lació de parcs eòlics en fites i fons escènics amb valor simbòlic definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 10 (veure capítol 14).

Criteri 9.2.- Evitar en la mesura del possible la instal·lació de parcs eòlics a una distància reduïda de nuclis urbans i en els miradors de consolidació prioritària definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14).

Criteri 9.3.- Els nous projectes eòlics faran una especial atenció a la visibilitat dels parcs eòlics en i des de les àrees paisatgístiques amb valor simbòlic reconegudes en el mapa de valors simbòlics del Catàleg, així com en els paisatges agraris definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 14.

Criteri 9.4.- Considerar la possibilitat de localitzar els aerogeneradors en polígons industrials i comercials, àrees portuàries i àrees periurbanes, preferentment situats en zones planes.

Criteri 9.5.- Minimitzar els moviments de terres a realitzar i l'eixamplament o obertura de camins i la restauració del viari a l'amplada original. D'altra banda, garantir la revegetació de totes les superfícies denudades i el manteniment de la vegetació implantada durant un mínim de dos anys a base d'espècies autòctones i amb patrons de plantació similars a les formacions presents a l'entorn i pròpies del paisatge de la zona.

Criteri 9.6.- En el disseny de nous projectes eòlics es posarà especial èmfasi en la disposició dels aerogeneradors, atenent a criteris d'ordre i composició coherents amb el paisatge preexistent. Es considera un bon criteri buscar una geometrització perceptible de la implantació dels molins, mitjançant l'establiment de pautes relatives a les alçades, distàncies, alineacions, densitat, etc, que són pròpies de la necessària ordenació dels elements artificials repetitius.

Criteris exclusius per als parcs fotovoltaics

Criteri 9.7.- Procurar evitar la instal·lació de parcs fotovoltaics en fites i fons escènics amb valor simbòlic definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 10 (veure capítol 14).

Criteri 9.8.- Procurar evitar la instal·lació de parcs fotovoltaics a una distància reduïda de nuclis urbans i en els miradors de consolidació prioritària definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14).

Criteri 9.9.- Procurar evitar la concentració de parcs fotovoltaics en zones amb exposició visual alta i nombre d'observadors potencials alt, que coincideixen amb tots els perfils emblemàtics definits en el mapa de valors estètics (patrons i elements configuradors) del Catàleg.

Criteri 9.10.- Els nous projectes de parcs fotovoltaics faran una especial atenció a la visibilitat dels parcs fotovoltaics en i des de les àrees paisatgístiques amb valor simbòlic reconegudes en el mapa de valors simbòlics del Catàleg, així com en els paisatges agraris definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 14.

Criteri 9.11.- Prioritzar els parcs fotovoltaics en cobertes d'edificacions existents i futures.

Criteri 9.12.- Ubicar, sempre que sigui possible, els equips necessaris per al funcionament de les instal·lacions de parcs fotovoltaics (llevat dels transformadors) en una sola construcció que en tot cas complirà allò disposat a l'apartat d'edificacions aïllades. Aquesta hauria d'estar situada sempre que sigui possible dins de les construccions existents o en cossos annexos a ells. Valorar, quan no sigui adjacent o a l'interior de construccions, la conveniència de col·locar-la al més a prop possible del punt de connexió per minimitzar l'estesa elèctrica aèria.

criteris comuns per als parcs eòlics i fotovoltaics

Criteri 9.13.- Promoure parcs eòlics i fotovoltaics de dimensió petita o mitjana, que aprofitin com a línies d'evacuació la xarxa elèctrica preexistent.

Criteri 9.14.- Establir mecanismes que permetin revertir els beneficis d'aquestes instal·lacions, entre altres vies, en la millora i restauració dels paisatges que envolten els parcs eòlics i fotovoltaics.

Criteri 9.15.- Tenir en compte en el disseny de parcs eòlics i fotovoltaics els efectes de covisibilitat i l'impacte acumulatiu amb altres projectes existents o projectats.

Criteri 9.17.- Considerar els trets estructurals del paisatge (geometria del parcel·lari, orografia, camins, xarxa hidrogràfica, vies de comunicació, arbres singulars, marges de pedra seca, formacions vegetals d'interès ecològic o paisatgístic, patrimoni construït, i altres elements de valor històric, natural, estètic, simbòlic i espiritual reconeguts en aquest Catàleg) en el disseny dels parcs eòlics i fotovoltaics.

Criteri 9.18.- Adaptar el disseny de les edificacions lligades als parcs eòlics i fotovoltaics als criteris exposats a l'objectiu de qualitat paisatgística 5 sobre edificacions aïllades (veure capítol 14), i el disseny dels vials d'accés a l'objectiu de qualitat paisatgística 6 (veure capítol 14), que persegueix unes infraestructures de comunicació lineals de qualitat. En aquest cas, hauran d'adaptar-se al parcel·lari existent, minimitzar l'amplada necessària, evitar la pavimentació i, en els casos que sigui necessari, revegetar les vores de la xarxa de camins amb vegetació autòctona.

ACCIONS

ACCIÓ 9.1

Estudiar íntegrament el procés d'implantació eòlica a l'altiplà de la Terra Alta per tal d'evitar una alta densitat d'aerogeneradors, així com el conjunt de projectes eòlics de la zona d'intersecció entre el Parc Natural dels Ports i els Espais d'Interès Natural de les Serres de Pàndols-Cavalls i Aligars-Serra Fulletera. En el cas de l'altiplà de la Terra Alta, caldria realitzar un estudi paisatgístic íntegral i global del conjunt de projectes, que incorpori tant aspectes del mateix medi receptor com de la percepció social que en tenen els habitants de la comarca.

Prioritat	Alta
-----------	------

ACCIÓ 9.2

Renovar de la tecnologia dels aerogeneradors dels parcs eòlics d'anterior generació, a fi de reduir el nombre d'aerogeneradors que es requereixen per assolir un mateix nivell de potència i, per tant, minimitzar la construcció de noves instal·lacions eòliques.

Prioritat	Alta
-----------	------

ACCIÓ 9.3

Promoure la regulació en els nous plans d'ordenació urbanística municipal, o en la revisió dels vigents, de la implantació d'instal·lacions eòliques i solars dins dels respectius termes municipals i determinar les àrees que en queden excloses. En aquest sentit, prendran la informació continguda al Catàleg com a material de referència.

Prioritat	Alta
-----------	------

ACCIÓ 9.4

Sensibilitzar la població sobre la funció d'aquestes instal·lacions elèctriques en termes de producció d'energia renovable i sobre les possibilitats d'integració paisatgística d'aquests parcs.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 9.5

Establir un sistema de control *a posteriori* d'adopció efectiva de les mesures d'integració paisatgística previstes en el contingut de cada EIIP.

Prioritat

Alta

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 10

Uns fons escènics de qualitat que mantinguin els referents visuals i identitaris de les Terres de l'Ebre.

CRITERIS

Criteri 10.1.- Garantir l'observació i la interpretació de les perspectives paisatgístiques als ciutadans.

Criteri 10.2.- Evitar la desfiguració de les fites paisatgístiques i fons escènics definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 10 (veure capítol 14) amb construccions, infraestructures, i en general, amb barreres visuals que impedeixin o dificultin considerablement la percepció de les imatges més interessants del territori des de llocs accessibles i trams viaris transitats.

Criteri 10.3.- Els instruments d'ordenació urbanística han de preservar la imatge de les fites paisatgístiques condicionant les dimensions, volumetria i colors de les edificacions que puguin afectar-la, i buscant traçats alternatius per a la implantació de les infraestructures. De la mateixa manera, els instruments d'ordenació urbanística haurien d'incorporar disposicions concretes amb l'objectiu de promoure les perspectives.

Criteri 10.4.- Preservar les possibilitats de percebre fites i fons i en especial de les imatges que conjuntament componen. Amb aquesta finalitat s'han d'evitar les construccions i en general les barreres visuals que impedeixin o dificultin considerablement la percepció de les imatges conformades pels fons i les fites definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 10 (veure capítol 14), des dels miradors i trams viaris transitats següents:

Miradors:

- Mont Caro (Ports, Tortosa)
- Poblat iber del Castellet de Banyoles (Baix Priorat; Tivissa)
- Cap Roig (Litoral del Baix Ebre; l'Ampolla)
- Castell d'Ulldecona (Serres de Montsià-Godall)
- Ermita de la Mare de Déu del Coll de l'Alba (Vessants de Tivenys al coll de l'Alba; Tortosa)
- Ermita de Sant Cristòfol (Litoral del Baix Ebre; el Perelló)

- Castell de la Suda (Paisatge fluvial de l'Ebre; Tortosa)
- La Foradada (Serres de Montsià-Godall; Sant Carles de la Ràpita)
- Mas de Barberans (Plana del Baix Ebre-Montsià; Mas de Barberans)
- Ermita de Pallerols (Ports; la Sénia)
- Castell de Miravet (Cubeta de Móra; Miravet)
- Coll del Moro (Altiplà de la Terra Alta; Gandesa)
- Cota 705-Monument a la Pau (Serres de Pàndols i Cavalls; Pinell de Brai).

Itineraris:

- La carretera C-12, o eix de l'Ebre, entre Amposta i Maials
- N-420, entre Caseres i Falset
- N-340, entre Alcanar i l'Almadrava
- De la Sénia a Roquetes, passant per Mas de Barberans, per la TV-3421
- La TV-3454, T-340, entre Amposta i Riumar, passant per Deltebre
- Del Perelló a Rasquera, per la TV-3022
- De Gandesa a Horta de Sant Joan, per TV-3531 i T-334, passant per Bot
- De Riba-roja d'Ebre a Benifallet per la TV-7411, TV-7231 i la C-43, passant per la Pobla de Massaluca, Vilalba dels Arcs, Gandesa i Pinell de Brai
- De Tivissa a la N-420, passant per la Serra d'Almos i Darmós, per les TV-3031 i TV-3032

Criteri 10.5.- Evitar aquelles construccions o elements que constituïrien, a causa de la seva dimensió, forma o color, un component greument desfigurador de les fites i fons escènics reconeguts en el present Catàleg.

Criteri 10.6.- Evitar les afectacions, alteracions geomorfològiques o la instal·lació d'estacions de telecomunicacions, parcs eòlics, fotovoltaics o altres elements potencialment distorsionadors sobre

els fons escènics amb valor simbòlic següents: els Ports, serres de Pàndols i Cavalls i serres de Cardó-el Boix.

Criteri 10.7.- En tractar-se de paisatges especialment fràgils, excloure les concessions de noves llicències d'exploració d'activitats extractives en els paisatges constituïts per les fites i fons escènics definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 10 (veure capítol 14).

ACCIONS

ACCIÓ 10.1

Protegir totes les fites i carenes de fons escènic que identifica el Catàleg, definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 10 (veure capítol 14) com a referents paisatgístics i identitaris de les Terres de l'Ebre, incorporant-los en el Pla Territorial Parcial de les Terres de l'Ebre a l'apartat corresponent al Sistema d'espais oberts.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 10.2

Desenvolupar els instruments de planificació urbanística o les actuacions urbanístiques apropiats, amb l'objectiu de delimitar àrees i establir paràmetres limitadors de l'edificació, alçades i longituds i preservar les fites i fons escènics definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 10 (veure capítol 14), així com les àrees on és preceptiu l'informe d'impacte i integració paisatgística per a determinades construccions. Aquests instruments han d'incorporar, almenys:

- Una representació cartogràfica de detall dels perímetres que formen les línies de carena i que constitueixen el fons escènic de cada nucli de població, a partir de la consideració com a punt d'observació principal des dels nuclis de població, els miradors i itineraris reconeguts en el Catàleg, i també des de la xarxa viària bàsica.
- Definir franges on no es pot edificar.
- Condicionar les dimensions (alçades màximes, longitud dels elements...), volumetria i colors de les construccions que fan de barrera.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 10.3

Considerar la possibilitat d'elaborar un inventari de les edificacions i infraestructures existents que obstaculitzen o desvirtuen la imatge de les perspectives paisatgístiques des dels miradors i itineraris definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14), així com d'altres indrets d'accés, avaluant-ne el grau d'impacte visual i determinant estratègies dirigides a la seva ocultació o, si s'escau, l'eliminació.

Prioritat

Mitjana

ACCIÓ 10.4

Promoure una línia d'ajudes per als ens locals perquè efectuïn els requeriments i tràmits adients per a les actuacions encaminades a recuperar fons escènics i fites que hagin estat malmesos per construccions o infraestructures. Els ajuts podrien provenir del Fons per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge que estableix la Llei del paisatge.

Prioritat

Mitjana

ACCIÓ 10.5

Establir per part dels poders públics programes d'educació i d'interpretació que relacionin i expliquin la presència, antiguitat i localització dels referents visuals de les Terres de l'Ebre i els relacionin amb la resta de valors paisatgístics que contenen.

Prioritat

Mitjana

ACCIÓ 10.6

Instal·lar taules d'orientació en la xarxa de miradors (veure Objectiu de qualitat paisatgística 11) que assenyalin els diferents elements orogràfics que constitueixen els fons escènics de les Terres de l'Ebre, amb esment dels elements no geomorfològics que també en puguin formar part.

Prioritat

Mitjana

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 11

Una xarxa de miradors i itineraris paisatgístics que posin en valor les panoràmiques més rellevants i permetin interactuar amb la diversitat i els matisos dels diferents paisatges de les Terres de l'Ebre.

CRITERIS

Criteri 11.1.- Promoció per part dels poders públics, directament o mitjançant convenis amb entitats, d'una xarxa d'itineraris paisatgístics i de miradors accessibles a peu o amb vehicles (citats en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 -veure el capítol 14-) que permetin una suficient percepció dels valors paisatgístics del territori. Aquesta xarxa, que comprèn miradors i camins existents, i d'altres a consolidar, hauria de rebre les actuacions necessàries de condicionament, senyalització, manteniment i difusió per tal de potenciar la funció de facilitar la percepció dels valors del paisatge i el coneixement del territori.

Criteri 11.2.- Evitar l'artificialització innecessària dels miradors i itineraris.

Criteri 11.3.- Evitar la presència d'elements situats a primera línia que irrompin negativament en el camp visual dels miradors i itineraris (elements verticals: torres elèctriques, aerogeneradors, algun edifici, instal·lacions industrials) per tal de fer al més nítida possible la panoràmica des de cada punt. Aprofitar la revisió del planejament urbanístic o a través d'instruments urbanístics d'ordenació del paisatge per elaborar inventaris d'aquests elements a fi d'adoptar estratègies d'harmonització, mimesi/ocultació o, si s'escau, supressió.

Criteri 11.4.- Prestar una especial atenció a aquells miradors i itineraris més accessibles, a aquells que es troben en els espais periurbans i també als camins de ronda marítims.

Criteri 11.5.- Aprofitar la revisió del planejament urbanístic per definir itineraris al voltant dels nuclis urbans i identificar els trams des d'on la percepció del paisatge és més suggerent atenent als seus valors. Prioritzar els itineraris i miradors que permetin percebre millor el patrimoni paisatgístic local, tot connectant edificis d'interès, miradors, centres d'interpretació, parcs periurbans, àrees recreatives, i procurant la seva organització en forma de xarxa.

Criteri 11.6.- Evitar que la construcció de nova xarxa viària i ferroviària fragmenti els itineraris no motoritzats citats en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14).

Criteri 11.7.- Integrar la xarxa de miradors i recorreguts definida en el Catàleg en les estratègies turístiques per tal de fomentar el paisatge com un atractiu turístic de primer ordre.

ACCIONS
ACCIÓ 11.1

Integrar en la revisió del Pla Territorial Parcial de les Terres de l'Ebre en el Sistema d'espais oberts els miradors de consolidació prioritària de les Terres de l'Ebre. Aquests són:

- Mont Caro (Ports, Tortosa)
- Poblament ibèric del Castellet de Banyoles (Baix Priorat; Tivissa)
- Cap Roig (Litoral del Baix Ebre; l'Ampolla)
- Castell d'Ulldecona (Serres de Montsià-Godall)
- Ermita de la Mare de Déu del Coll de l'Alba (Vessants de Tivenys al coll de l'Alba; Tortosa)
- Ermita de Sant Cristòfol (Litoral del Baix Ebre; el Perelló)
- Castell de la Suda (Paisatge fluvial de l'Ebre; Tortosa)
- La Foradada (Serres de Montsià-Godall; Sant Carles de la Ràpita)
- Mas de Barberans (Plana del Baix Ebre-Montsià; Mas de Barberans)
- Ermita de Pallerols (Ports; la Sénia)
- Castell de Miravet (Cubeta de Móra; Miravet)
- Coll del Moro (Altiplà de la Terra Alta; Gandesa)
- Cota 705-Monument a la Pau (Serres de Pàndols i Cavalls; Pinell de Brai).

Prioritat

Alta

ACCIÓ 11.2

Promoure la cooperació institucional per el disseny i la creació de miradors, atenent als criteris d'integració paisatgística.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 11.3

Integrar en la revisió del Pla Territorial Parcial de les Terres de l'Ebre en el Sistema d'espais oberts, la xarxa d'itineraris paisatgístics de les Terres de l'Ebre amb prioritat de consolidació. Aquests són:

- La carretera C-12, o eix de l'Ebre, entre Amposta i Maials
- N-420, entre Caseres i Falset
- N-340, entre Alcanar i l'Almadrava
- De la Sénia a Roquetes, passant per Mas de Barberans, per la TV-3421
- La TV-3454, T-340, entre Amposta i Riumar, passant per Deltebre
- Del Perelló a Rasquera, per la TV-3022
- De Gandesa a Horta de Sant Joan, per TV-3531 i T-334, passant per Bot
- De Riba-roja d'Ebre a Benifallet per la TV-7411, TV-7231 i la C-43, passant per la Pobla de Massalua, Vilalba dels Arcs, Gandesa i Pinell de Brai
- De Tivissa a la N-420, passant per La Serra d'Almos i Darmós, per les TV-3031 i TV-3032

Prioritat

Alta

ACCIÓ 11.4

Integrar la xarxa de miradors i recorreguts definida en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14) en el Pla de Dinamització Turística de Terres de l'Ebre, així com altres estratègies turístiques, per tal de fomentar el paisatge com un atractiu turístic de primer ordre.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 11.5

Promoure la col·laboració entre entitats i institucions per l'elaboració de guies d'interpretació del paisatge, etc... divulgació de la xarxa de camins, assenyalament de fites, espais d'interès, mesures de manteniment i mesures complementàries de seguretat.

Prioritat

Mitjana

ACCIÓ 11.6

Elaborar per part dels poders públics, en conveni amb altres entitats, un protocol per al condicionament, senyalització i manteniment de miradors i itineraris que faciliti la percepció i la interacció amb el paisatge. El condicionament de senders, miradors, fonts, i en general qualsevol infraestructura o servei d'ús públic o cultural compatible amb el medi, haurà de ser curosament avaluada i dissenyada d'acord amb la freqüentació i la vulnerabilitat del lloc, particularment en relació amb els valors recollits en la cartografia d'aquest Catàleg.

Prioritat

Alta

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 12

Uns paisatges dels entorns fluvials, urbans i naturals del riu Ebre, de la resta de rius ebrencs, i del conjunt de barrancs i rieres, que conservin els seus valors i siguin accessibles per a activitats de gaudi respectuós.

CRITERIS

Criteri 12.1.- Aprofitar la potencialitat paisatgística que es deriva de la presència de l'aigua, sense perjudici dels requeriments hidrològics i ecològics que calgui respectar, per al tractament, naturalitzat o artificial, dels espais associats a cursos i làmines d'aigua.

Criteri 12.2.- Cada cop són menys les poblacions ebrencs que viuen d'esquenes al riu Ebre. Destacar el caràcter, potenciar el valor paisatgístic i facilitar l'accés dels fronts fluvials a través d'un tractament acurat en el planejament urbanístic. Els POUM dels municipis de Riba-roja d'Ebre, Flix, Ascó, Garcia, Móra d'Ebre, Miravet, Benifallet, Xerta, Tivenys, Tortosa, Amposta, Deltebre i Sant Jaume d'Enveja han d'establir mesures per recuperar la coherència formal en aquells fronts que l'hagin perduda per causa de la volumetria dels edificis o de la baixa qualitat de l'arquitectura. Aquestes mesures han de tractar:

- Els elements locals característics.
- El cromatisme de les façanes.
- Possibilitar l'accés públic a tota l'àrea a través de passeigs fluvials.
- Crear platges fluvials als trams on el riu es corba lleugerament aprofitant l'escena paisatgística de la vegetació de ribera;
- Fomentar el contacte ciutadà amb les zones d'aigua.
- Recuperar, potenciar i preservar les grans panoràmiques obertes de vista al riu.
- Convertir els edificis catalogats (edificis singulars, embarcadors) com elements positius del paisatge en la nova ordenació; o reutilitzar o limitar elements o infraestructures que hagin perdut la seva funcionalitat (hivernacles, etc.).

Criteri 12.3.- Millorar i/o reintegrar paisatgísticament els següents fronts fluvials: el del complex nuclear d'Ascó, de la central hidroelèctrica de Riba-roja d'Ebre, el del complex petroquímic de Flix i el del polígon Baix Ebre. Les tècniques de la contextualització/harmonització i mimesi/ocultació, mitjançant franges d'arbrat o d'altre vegetació són, llevat de casos justificats de monumentalitat, d'aplicació oportuna especialment per a millorar la integració paisatgística d'instal·lacions d'aquest tipus.

Criteri 12.4.- Restauració i naturalització dels trams degradats de les riberes fluvials dels rius Ebre, Sénia, Canaletes, i l'Algars. La restauració ecològica de les formacions ripàries dels cursos fluvials emprarà sempre les espècies pròpies dels ecosistemes de ribera de les Terres de l'Ebre.

Criteri 12.5.- Considerar especialment la integració paisatgística en les obres públiques que afectin o travessin trams fluvials.

Criteri 12.6.- Posar en valor els patrons agrícoles de les planes al·luvials, ocupades per hortes o conreus de fruiters, definides per l'estructura parcel·lària lineal perpendicular al curs del riu, la forma allargassada.

Criteri 12.7.- Considerar la vegetació de ribera com a valor paisatgístic en si mateixa, caracteritzada per l'estacionalitat i la verticalitat de la formació i la sinuositat del traçat, en contrast amb els conreus i la làmina d'aigua.

Criteri 12.8.- Reforçar la imatge del riu Ebre com a símbol identitari de les Terres de l'Ebre, a través de la difusió dels seus valors i l'adequació de mecanismes per al seu descobriment.

Criteri 12.9.- Tractar acuradament, en el marc del planejament urbanístic, els fronts urbans fluvials en el sentit de destacar el seu caràcter i potenciar el valor paisatgístic, així com establir mesures per recuperar la coherència formal en aquells fronts fluvials que l'hagin perduda a causa de la volumetria dels edificis o de la baixa qualitat de l'arquitectura.

Criteri 12.10.- Considerar la presència del riu com a factor determinant de l'ordenació, en el sentit de justificar espais de transició de qualitat entre el front edificat i la ribera. En aquest espai de transició es localitzaran de manera preferent els sòls de cessió per a espais lliures, i es garantirà que el nou conjunt permeti la visibilitat entre el nucli urbà i el front d'aigua.

Criteri 12.11.- Garantir que les actuacions que afectin les comunitats de ribera, les franges de vegetació que segueixen canals i sèquies, i el domini públic hidràulic, així com els projectes de nous embassaments o minicentrals, requereixin d'un estudi i un informe d'impacte i integració paisatgística, segons allò disposat al Decret 343/2006.

Aquests criteris es complementen amb altres definits per al Paisatge d'atenció especial del riu Ebre (capítol 13).

ACCIONS

ACCIÓ 12.1	
Inventariar els elements patrimonials de valor històric i cultural que presenten els paisatges fluvials (molins, assuts, rescloses, sèquies, ponts, etc.). En la mesura del possible, aprovar plans especials urbanístics per a la seva ordenació i gestió.	
Prioritat	Alta

ACCIÓ 12.2	
Desenvolupar plans de gestió per als espais inclosos a l'Inventari de zones humides de Catalunya.	
Prioritat	Alta

ACCIÓ 12.3	
Aplicar les regulacions existents en les activitats d'extraccions que afectin les lleres fluvials dels torrents i barrancs, especialment les dels vessants litorals del sector de l'Ampolla-l'Aldea, i les argileres de Campredó, i restaurar-ne les que estiguin en desús.	
Prioritat	Alta

ACCIÓ 12.4	
Estudiar la creació de figures de gestió compartida d'espais agrícoles de diverses terrasses fluvials dels rius Ebre (en especial caldria considerar la creació del de les Sènies de la Cubeta de Móra, i el dels Canals de les Terrasses Fluvials de l'Ebre), Sénia, Algars, Canaletes, en el sentit de garantir el manteniment de l'espai agrícola, millorant-lo paisatgísticament i integrant els diversos valors del paisatge en els productes agrícoles.	
Prioritat	Alta

ACCIÓ 12.5	
La figura de gestió plantejada a l'Acció 12.4 hauria de tenir en compte:	
<ul style="list-style-type: none"> • La gestió integral de la conca. • La redacció de plans especials d'usos i gestió amb indicacions específiques per a cada ús (agrari, ramader, extractiu, lúdic, esportiu, etc.). • El manteniment i promoció de l'activitat agrària. • Identificar, cartografiar i classificar els elements d'interès presents en l'àmbit territorial (sènies, tanques, murs, camins antics, molins, arbredes d'interès paisatgístic, etc.). • La connectivitat ecològica, social i paisatgística dels diversos espais i l'habilitació d'itineraris, com la via verda del Baix Ebre i la Terra Alta, que permetin recórrer les àrees fluvials a peu o en bicicleta, senyalitzant degudament i posant en valor aquests espais. • La intervenció sobre els indrets més degradats. • Localitzar zones amb interès per a establir-hi acords de custòdia del territori. • Elaborar programes d'educació, descoberta i sensibilització del paisatge fluvial, que inclogui passejos, rutes, miradors i l'establiment de mesures per a la promoció dels principals elements patrimonials i d'interès paisatgístic esmentats. • Dissenyar xarxes d'equipaments d'interpretació i senyalització (passejos, rutes, miradors, etc.) del patrimoni paisatgístic lligat als espais fluvials (bosc de ribera, sènies, hortes, xarxa hidràulica, etc.) i a la conca (patrimoni arquitectònic, pedra seca,...). 	
Prioritat	Alta

Aquestes accions es complementen amb altres definides per al Paisatge d'atenció especial del riu Ebre (capítol 13).

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 13

Un paisatge del Delta de l'Ebre vinculat a la conservació, gestió i revalorització del conreu de l'arròs, de la xarxa de camins, canals i recs, del patrimoni arquitectònic, així com altres valors naturals, històrics, estètics i simbòlics que aquest espai conté.

CRITERIS

Criteri 13.1.- Establir totes les mesures adients per garantir el manteniment del propi Delta, afectat per problemes de regressió i subsidència.

Criteri 13.2.- Garantir la viabilitat del conreu de l'arròs, per tal de donar continuïtat als ecosistemes aquàtics així com estabilitat al Delta.

Criteri 13.3.- Restaurar i naturalitzar els trams degradats dels ecosistemes dunars, així com crear un coixí perimetral naturalitzat com a estratègia amortidora dels efectes de retrocés del Delta.

Criteri 13.4.- Considerar especialment la integració paisatgística en les obres públiques que afectin o travessin la plana deltaica, que haurien d'integrar-se en el context paisatgístic característic d'aquest espai.

Criteri 13.5.- Posar en valor el patró agrícola dels conreus d'arròs i d'horta, definit per una estructura parcel·lària i uns sistemes de reg característics.

Criteri 13.6.- Reforçar la imatge del Delta de l'Ebre com a símbol identitari de les Terres de l'Ebre, a través de la difusió dels seus valors i l'adequació de mecanismes per al seu descobriment.

Criteri 13.7.- Promoure i donar suport a les iniciatives de custòdia del territori dels diversos espais del Delta, a través d'entitats.

Criteri 13.8.- Garantir que les actuacions que afectin les comunitats de ribera, les franges de vegetació que segueixen canals i sèquies, i el domini públic hidràulic, requereixin d'estudi i informe d'impacte i integració paisatgística, segons allò disposat al Decret 343/2006.

ACCIONS

ACCIÓ 13.1

Identificar, cartografiar i classificar a una escala detallada els elements d'interès paisatgístic presents en l'àmbit territorial del Delta (construccions tradicionals, camins antics, ponts, molins, arbredes d'interès paisatgístic, canals, sèquies, etc.).

Prioritat

Alta

ACCIÓ 13.2

Crear programes d'educació, descoberta i sensibilització del paisatge deltaic, fent especial èmfasi en aquells ambients més desconeguts, com les hortes o les salines.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 13.3

Ampliar la xarxa d'equipaments d'interpretació i senyalització (passejos, rutes, miradors, etc.) del patrimoni paisatgístic lligat a l'espai deltaic (bosc de ribera, hortes, xarxa hidràulica, etc.).

Prioritat

Alta

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 14

Un paisatge conformat per la pedra seca i per mosaics agroforestals i agraris, productiu i conservat com a referent estètic i identitari de les Terres de l'Ebre.

CRITERIS

Criteri 14.1.- Conservar els mosaics agroforestals i agraris i, en general, els paisatges de la pedra en sec, definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 14 (veure capítol 14) com a patrons agrícoles d'elevada biodiversitat, valor estètic i interès interpretatiu de la contribució humana sobre el paisatge.

Criteri 14.2.- Les Terres de l'Ebre presenten un conjunt de paisatges agraris constituïts per uns patrons morfològics harmònics (Delta de l'Ebre, foia d'Ulldecona, terrasses fluvials des del pas de Barrufemes fins a Amposta, Cubeta de la Móra, Corredor Bot-Gandeses-Corbera) definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 14 (capítol 14) que, pel seu gran valor cultural, han de continuar mantenint el seu caràcter. Aquests espais es troben cartografiats en els mapes de valors estètics del Catàleg.

Criteri 14.3.- Alguns paisatges agraris singulars de caràcter local, pels seus valors extraordinaris han d'ésser objecte d'una protecció estricta mitjançant el manteniment i la millora dels seus elements estructurals. Aquests paisatges són els avellaners de la Fatarella, els cirerers de Paüls, conreus en fons de barranc (fondos) d'olivera, el mosaic de cereal d'Arnes i els cítrics dels Prats d'Alcanar, definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 14 i cartografiats en els mapes de valors estètics del Catàleg.

Criteri 14.4.- Per la seva vàlua paisatgística, incloure els paisatges agraris citats en el criteri 14.3 dins la categoria de sòls no urbanitzables d'especial protecció paisatgística en les figures de planejament municipal dels POUM i Normes Subsidiàries de Planejament, evitant la seva classificació com a sòls urbanitzables.

Criteri 14.5.- Estudiar la possibilitat d'incloure plans especials urbanístics d'ordenació del paisatge en els POUM, en aquells casos en què els espais definits en els criteris 14.2 i 14.3 siguin límits de fronts urbans, franges d'espai lliure entre nuclis urbanitzats o se situïn al costat de les vies d'entrada dels municipis. L'objectiu d'aquests plans especials serà la protecció de les traces i els mosaics agraris tradicionals com a elements de requalificació rural i urbana; la recuperació dels espais agrícoles abandonats que no acullen cap activitat, i la seva posada en valor com a espais per al lleure i l'educació. Preservar i millorar, a més, els espais d'horta periurbans existents i la delimitació en sòl rústic de polígons *ex novo* destinats a nous horts per a l'oci i el lleure.

Criteri 14.6.- Les actuacions han de seguir les pautes pròpies dels paisatges agraris preexistents i les tècniques específiques de contextualització/harmonització i/o mimesi/ocultació.

Criteri 14.7.- La implantació de parcs fotovoltaics o parcs eòlics s'ha de subjectar als criteris establerts en l'objectiu de qualitat paisatgística 9 (veure capítol 15). En tot cas, es considera, des del punt de vista paisatgístic, prioritzar la instal·lació de panells solars en les edificacions preexistents, tot evitant la seva instal·lació sobre el terreny.

Criteri 14.8.- Potenciar les actuacions de custòdia del territori i la participació de les administracions municipals principalment en els paisatges establerts en els criteris 14.2 i 14.3. Així mateix, establir mecanismes d'ajuda al manteniment de les activitats agràries pròpies d'aquests paisatges agraris quan sigui necessari.

Criteri 14.9.- Posar en valor determinats elements de suport a l'activitat agrícola, construïts per l'home al llarg del temps per tal d'obrir noves vies de desenvolupament rural lligats al turisme de descoberta i interpretació (arquitectura de la pedra seca, infraestructura d'aprofitament de l'aigua, etc.).

Criteri 14.10.- Donar valor afegit als productes primaris d'aquestes zones, el vi, els fruits secs, l'oli, la fruita dolça, els cítrics i els productes d'horta, mitjançant estratègies de valorització del paisatge i de diferenciació del tipus de producció.

Criteri 14.11.- En les intervencions d'enginyeria, obres projectades i en els nous regadius, els possibles processos de concentració parcel·laria haurien de respectar la xarxa hidrogràfica natural i els camins, i minimitzar els moviments de terra, la modificació topogràfica i l'eliminació de vegetació.

Criteri 14.12.- Garantir l'accés als paisatges dels mosaics agroforestals i agraris, que han de mostrar-se a la població de les Terres de l'Ebre com un paisatge atractiu, obert i acollidor, que convidi a la descoberta. En aquest sentit, cal mantenir els antics camins agrícoles tot facilitant la seva senyalització i aprofitament com a itineraris turístics i de promoció de rutes de descoberta del paisatge dels mosaics agroforestals i agraris. Cal tenir en compte, sobretot, els itineraris i miradors definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14).

Aquests criteris es complementen amb altres definits per als Paisatges d'atenció especial de l'olivera i de la pedra seca (capítol 13).

ACCIONS

ACCIÓ 14.1

Estudiar la possibilitat de crear una figura de gestió compartida del sector agrícola situat a les terres fluvials del tram baix de l'Ebre (des de Xerta fins a Amposta) i al pre-delta (des de Sant Carles de la Ràpita fins a l'Ampolla), per garantir l'existència de sòl lliure en la zona de transició entre els ambients humits del riu i del delta i els espais de secà adjacents.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 14.2

Estudiar la possibilitat de destinar un percentatge de la superfície afectada per processos de concentració parcel·laria al manteniment de marges, guarets i erms. Aquest percentatge pot sortir de la anomenada massa comuna, percentatge de la superfície que s'exclou de la reparcel·lació per a l'aprofitament privat per a destinar-se a camins, usos generals, etc.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 14.3

Senyalitzar les carreteres que creuen els principals paisatges agroforestals i agraris amb indicacions de la seva existència i com a element d'identitat dels diversos sectors de les Terres de l'Ebre. Cal tenir en compte els itineraris i miradors definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14).

Prioritat

Alta

ACCIÓ 14.4

Inventariar els elements de l'arquitectura rural malmesa que històricament ha tingut un paper específic en la configuració del paisatge dels espais oberts de l'àmbit territorial de les Terres de l'Ebre: marges i cabanes de pedra seca, sistemes de regadiu, masos, etc., per tal d'avaluar-ne l'estat i preservar-los a través de la inclusió en els Plans d'Ordenació Urbanística Municipal.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 14.5

Aplicar la regulació existent en les actuacions en els marges (per tipus de construcció, alçada, etc.) que s'han de conservar necessàriament per a evitar l'erosió i la pèrdua de sòl.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 14.6

Habilitar mecanismes i incentius econòmics adreçats als propietaris per a la restauració i/o rehabilitació dels habitatges i construccions i per al manteniment dels elements característics de l'arquitectura tradicional.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 14.7

Impulsar fórmules de custòdia del territori entre propietaris privats i entitats de custòdia per a la gestió responsable dels paisatges dels mosaics agroforestals i agraris de les Terres de l'Ebre amb una implicació activa de la societat civil.

Prioritat

Mitjana

Aquestes accions es complementen amb altres definides per als Paisatges atenció especial de l'olivera i de la pedra seca (capítol 13)

OBJECTIU DE QUALITAT PAISATGÍSTICA 15

Una arquitectura vinculada als paisatges de secà i de regadiu tradicional, a les construccions defensives i a les construccions religioses, dotant-los d'un contingut i significació territorial i paisatgística.

CRITERIS

Criteri 15.1.- Afirmar el valor, en la preservació i creació de la identitat cultural de Terres de l'Ebre, tant dels paisatges ordinaris i quotidians com dels paisatges de caràcter més excepcional i representatius.

Criteri 15.2.- Promoure el condicionament paisatgístic de les infraestructures i/o serveis d'ús públic associats als elements amb un alt valor històric i/o simbòlic en el paisatge ebrenc.

Criteri 15.3.- Impedir la localització de construccions d'alt impacte en les visuals de l'emplaçament (per alçada, colors, etc.) a fi de conservar els entorns dels elements del patrimoni històric.

Criteri 15.4.- Protegir, conservar i delimitar els dominis dels camins tradicionals que articulen el territori: camins rals, lligallos (camins ramaders), carrerades, camins de ronda, etc. Aquests elements, a part de representar un patrimoni històric que explica molts cops la lògica territorial de la distribució dels elements patrimonials, permet la interconnexió dels seus diversos elements. Aquests elements viaris s'integraran al planejament urbanístic, ja sigui al pla d'ordenació urbanística municipal que correspongui, o a un pla especial urbanístic a l'efecte.

Criteri 15.5.- Integrar en el planejament urbanístic, i concretament en els catàlegs de masies i cases rurals dels municipis de les zones definides en l'objectiu de qualitat paisatgística 14 (veure capítol 14) el patrimoni edificat, a partir d'un criteri que tingui en compte la seva vàlua en relació amb el conjunt.

Criteri 15.6.- Prioritzar que els equipaments públics, paradors, cases de turisme rural i centres d'interpretació del medi rural, natural o del paisatge s'ubiquin en edificis resultants de la reutilització o la rehabilitació de construccions existents. A més, tendir que es facin en llocs pròxims als nuclis de població i a concentrar-se en punts estratègics per tal de garantir la mínima afectació al paisatge.

Criteri 15.7.- Protegir i promoure el patrimoni intangible vinculat amb els paisatges de secà i regadiu tradicional (pe exemple les tècniques tradicionals de treball de la terra, els contes, les cançons o la pintura de paisatge).

Criteri 15.8.- Els criteris i les accions establerts en l'objectiu de qualitat paisatgística 10, sobre les fites constituïdes per elements culturals, contribueixen al reforçament del sentiment identitari en relació amb els paisatges de secà i de regadiu tradicional de Terres de l'Ebre.

Criteri 15.9.- Promoure el coneixement i el gaudi de la dimensió social, històrica, espiritual i simbòlica dels elements arquitectònics caracteritzadors dels paisatges de secà i regadiu tradicional, així com també la sensibilització sobre el seu valor. Les iniciatives poden dirigir-se, entre altres, a recuperar el to antic de les campanes a las zones d'altas densitats d'edificacions religioses situades en zones de sensibilitat acústica mitjana i baixa, on la dimensió historicocristiana és una part molt important del caràcter del paisatge ebrenc.

Criteri 15.10.- Coordinar i establir sinèrgies entre les diferents administracions o organismes competents o involucrats en la preservació del patrimoni arquitectònic i històric per poder complir amb els criteris anteriors.

ACCIONS

ACCIÓ 15.1

Elaborar inventaris més exhaustius de les construccions defensives, les construccions religioses i assentaments ibers, amb indicació, entre altres, del valor, estat de conservació i potencial turístic de cada element.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 15.2

Estudiar la possibilitat de declarar zones lliures de qualsevol edificació o infraestructura, que no sigui d'ús turístic o cultural, el voltant dels elements històrics, religiosos i identitaris, que formin part d'edificacions isolades en el sistema d'espais oberts. Vetllar especialment per la qualitat en les construccions que s'admetin en aquesta franja. Aquestes zones haurien d'integrar-se en el sistema d'espais oberts del Pla territorial de Terres de l'Ebre.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 15.3

Elaborar plans especials urbanístics específics en la revisió dels nous plans d'ordenació urbanística municipal que facin un tractament específic i adequat d'aquells paisatges agraris amb especial densitat d'elements històrics –els sistemes de regadiu, les feixes, les barraques de pedra seca, pràctiques agrícoles, literatura, pintura, etc.-

Prioritat

Alta

ACCIÓ 15.4

Promoure plans de millora i condicionament paisatgístic i, en el seu cas, de recuperació de l'entorn visual proper (500-1000 m), per al patrimoni històric que constitueixen les edificacions isolades en el sistema d'espais oberts i que es troben recollits al mapa de valors històrics Catàleg. Podrien finançar-se a través del Fons per a la protecció, gestió i ordenació del paisatge establert per la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 15.5

Establir un protocol de rehabilitació (materials, cobertes, paraments, etc.) per als diferents elements que constitueixen el patrimoni històric.

Prioritat

Alta

ACCIÓ 15.6

Senyalitzar amb infraestructura física – associada a carreteres o als miradors contemplats en aquest Catàleg- les àrees i els elements del patrimoni històric amb valor paisatgístic identificades en el Catàleg. En aquest sentit, es promourà la revisió –i, si s'escau, substitució- de la senyalització paisatgística existent, tot cercant, en la mesura del possible, un sistema homogeni a l'efecte per a tot l'àmbit territorial.

Prioritat

Mitjana

ACCIÓ 15.7

Potenciar la creació d'itineraris motoritzats i no motoritzats definits en l'objectiu de qualitat paisatgística 11 (veure capítol 14) per fomentar la descoberta i el coneixement dels paisatges de secà i de regadiu tradicional associat al patrimoni històric de l'àmbit territorial. Una de les accions és la de senyalitzar-los com a element d'identitat de les Terres de l'Ebre.

Prioritat

Mitjana

ACCIÓ 15.8

Senyalitzar les carreteres que creuen els paisatges associats al patrimoni històric amb indicacions de la seva existència i com a element d'identitat de les Terres de l'Ebre.

Prioritat

Mitjana

ACCIÓ 15.9

Elaborar programes d'educació, interpretació i sensibilització del paisatge associat al patrimoni històric que posin èmfasi en llur caràcter de paisatge atractiu i obert, i que convidin a la descoberta de diverses etapes de la història del territori i del país i la seva influència en el paisatge.

Prioritat

Mitjana

PROPOSTA DE MESURES I ACCIONS TRANSVERSALS

La proposta de mesures (criteris) i accions presenta un conjunt d'elements transversals que depassa els 15 objectius de qualitat paisatgística i que també han de ser considerats a les Terres de l'Ebre. A continuació es presenten les propostes de mesures (criteris) i accions relatives a aquests elements transversals i que són aplicables a l'àmbit territorial de les Terres de l'Ebre.

- Promoure la **creació de consorcis supramunicipals** amb l'objectiu que les diferents administracions consensuin les mesures i accions compartides i estableixin mecanismes de gestió conjunta.
- Desenvolupar **instruments que permetin la concertació i el consens** en relació amb la gestió, ordenació i protecció del paisatge per part dels diferents agents de les Terres de l'Ebre que hi intervenen (polítics, econòmics i socials). Un exemple dels instruments a desenvolupar són les **cartes del paisatge**.
- Garantir els mecanismes adequats per a la participació dels ciutadans en les decisions del futur que afectin el paisatge, com una via de reconeixement dels seus paisatges. En aquest sentit, cal establir procediments (enquestes, fòrums de debat, etc.) per a la **participació activa de la població**. Els mecanismes de participació haurien d'incloure la presentació d'informació visual infogràfica i tècniques de modelització que facilitin la comprensió.
- Incorporar la **valoració dels elements intangibles del paisatge** (simbòlics, identitaris, etc.) en els procediments de participació a escala local, ja que sovint aquests elements són més fàcilment perceptibles pels habitants o els visitants d'un territori i aquesta es postula com l'escala l'òptima per a la seva identificació.
- Fomentar **l'educació en els valors del paisatge** a la població de les Terres de l'Ebre com a mecanisme de conscienciació de la necessitat de gestió, ordenació i protecció del paisatge. És molt important que una societat aprengui a conèixer els seus paisatges i els trets que els defineixen per tal de posar-los en valor i reconèixer quan i perquè aquests valors poden estar en perill. Una primera via és la publicació del Catàleg de paisatge.
- **Protegir i posar en valor el patrimoni intangible vinculat al paisatge** (tècniques tradicionals de treball de la terra, contes, cançons, pintura de paisatge, etc.), que han contribuït a la identitat dels paisatges.

- Endegar una **gestió activa del paisatge no visual**, per exemple, l'acústic, identificant les característiques no visuals del paisatge (per exemple, el so de les campanes a les zones on la dimensió historicocristiana forma part del caràcter del paisatge).

